

PAPHLAGONIA HADRIANOPOLİSİ VAFTİZHANE YAPISINDA ELE GEÇEN KABA SERAMİKLER

Coarse Pottery from Baptistry Structure in Paphlagonian Hadrianopolis

Rabia AKTAŞ* – Elifnur ÇAKMAK**

Öz: Karabük ilinin, Eskipazar ilçesinde yer alan Paphlagonia Hadrianopolis’inde 2013 yılında Jeofizik-Jeoradar çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar sonrasında elde edilen veriler doğrultusunda, İç Kale yapı kalıntısında 2022-2023 yılları arasında kazı çalışması yapılmıştır. Yürütülen çalışmalarda yapı kalıntısında mimari buluntulara göre üç evre tespit edilmiştir. İlk evrede vaftizhane görevi gören yapı, MS 5. yüzyılda inşa edilmiş ve MS 7. yüzyıla kadar kullanılmıştır. MS 7. yüzyılın sonrasına tarihlenen ikinci evrede yapısal olarak değişiklikler yapılmış, mekân farklı işlevler için kullanılan üç farklı bölüme ayrılmıştır. Son evrede yüzeye yakın duvarlar ve devşirme lahitten yapılan çeşme bölümü bulunmaktadır. Yapının niteliği ile çeşme ve alandan ele geçen sikkeler, bu evrenin MS 10. yüzyıla kadar varlığını sürdürdüğüne işaret etmektedir. Mimari yapıların stratigrafisi, yapı kalıntısının MS 5.-10. yüzyıllar aralığında kullanım gördüğünü göstermektedir. Ancak, üst üste oturan yapı evrelerinin tahribatına bağlı olarak, I.-III. tabakalardan ele geçen seramik buluntular adına bir tabakalanma yakalanmamıştır.

Bu çalışmanın konusunu, Vaftizhaneden ele geçmiş olan 40 adet kaba seramik buluntu oluşturmaktadır. Kaba seramik buluntular, Hadrianopolis’te en sık karşılaşılan form grupları arasında yer almasına karşın, kente dair yapılan seramik yayınlarında daha önce yeterince ele alınmamıştır. Bu nedenle, bir ön çalışma olarak nitelendirilebilecek bu çalışmada, günlük kullanım

Abstract: Geophysical and GPR studies were conducted in 2013 at Hadrianopolis in Paphlagonia, located in the Eskipazar District of Karabük Province. Based on the data obtained from these studies, excavation work was carried out on the remains of the Inner Castle between 2022 and 2023. The investigations revealed three distinct phases of construction within the structure according to architectural finds. The first phase involved a structure that served as a baptistry, constructed in the 5th century AD and remained in use until the 7th century AD. In the second phase, dated after the 7th century AD, significant structural changes were made. The original baptistry was divided into three different sections, each serving various functions. The final phase is characterised by walls close to the surface and a fountain transformed from a spolia sarcophagus. The quality of the structure, along with the fountain and coins recovered from the structure, suggests that this phase continued until at least the 10th century AD. The architectural stratigraphy indicates that the structure was in use from the 5th to the 10th century AD. However, due to damage caused by overlapping construction phases, a clear stratification of ceramic findings from phases I-III could not be established.

This study covers 40 pieces of coarse pottery recovered from the baptistry. Although coarse ceramic findings are among the most frequently encountered forms in Hadrianopolis, they have not been sufficiently addressed

* Doç. Dr., Kastamonu Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri, Arkeoloji Bölümü, aktas83@gmail.com. ORCID: 0000-0002-5257-9814.

** MA, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Arkeoloji Bölümü, elif.cakmak.bolu@hotmail.com. ORCID: 0000-0002-6183-3108.

Makale kapsamında incelenen seramik buluntuların çalışılmasına olanak sağlayan sayın Doç. Dr. Ersin ÇELİKBAŞA ve çalışmada emeği geçen tüm Hadrianopolis kazı ekibine içten teşekkürlerimizi sunarız.

Makale Türü: Araştırma | Geliş Tarihi: 27.11.2024 | Kabul Tarihi: 17.02.2025 | Atıf: Aktaş R. – Çakmak E. 2025, “Paphlagonia Hadrianopolisi Vaftizhane Yapısında Ele Geçen Kaba Seramikler”. *Septem Artes* 3 (2025), 13-46.

kapları olarak tanımlanan khytra, lekane, testi, amphora, pithos ve kapak formları değerlendirilmiştir. Seramik buluntular adına bir stratigrafinin tespit edilememiş olması nedeniyle, analogi verileri doğrultusunda tarihlendirme yoluna gidilmiştir. Bu çalışmanın ana amacı, Hadrianopolis özelinde daha önce bir tipolojisi oluşturulmamış kaba seramik buluntuları için bir tipoloji oluşturulabilmesi ve örneklerin yerel ya da ithal olup olmadıklarının tespit edilmesidir. Çalışma kapsamında incelenen örnekler, form grupları temel alınarak sınıflandırılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda, az sayıda Erken Roma Dönemi formu tespit edilmekle birlikte, buluntuların büyük çoğunluğunun Geç Roma Dönemi - Erken Bizans Dönemine ait olduğu görülmüştür. Ayrıca, analogi çalışmasında benzer tiplerin az sayıda tespit edilmesi, kil renk ve kalitesinin farklılık sergilemesine bağlı olarak, örneklerin yerel üretim olabileceği düşünülmektedir. Ancak şu aşamada bir öneri olarak sunulabilecek olan bu düşünce, ileride yapılacak olan kil analizleri sonucunda netlik kazanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hadrianopolis, Vaftizhane, Seramik, Roma Dönemi Kaba Seramiği, Erken Bizans Dönemi Kaba Seramiği.

in ceramic publications on the site. Therefore, this study can be considered a preliminary investigation focusing on forms identified as daily-use vessels, including khytrai, lekanai, jugs, amphorae, pithoi, and lids. Since no stratigraphy could have been established for the ceramic findings dating has been based on analogy. The primary aim of this research is to establish a typology for coarse ceramic finds in relation to Hadrianopolis and to determine whether the examples are locally produced or imported. The examples within the scope of the study were analysed based on their form groups. As a result of the study, it was observed that the majority of the findings belong to the Late Roman Period - Early Byzantine Period, although a few Early Roman Period forms were also identified. Additionally, the limited identification of similar types during the analogical analysis suggests that the variations in the clay colour and quality may indicate local production. However, this hypothesis will gain clarity through future clay analyses.

Keywords: Hadrianopolis, Baptistery, Ceramic, Roman Period Coarse Pottery, Early Byzantine Period Coarse Pottery.

Giriş

Günümüzde Karabük ili, Eskipazar ilçesinde “Viranşehir” olarak adlandırılan mevki ve çevresine yayılmış olan Paphlagonia Hadrianopolisi’nde yapılan arkeolojik kazı çalışmalarında çok sayıda yapı tespit edilmiştir (fig. 1)¹. Bu yapılar arasında üç adet kilise, iki hamam, domus, İç Kale ve Vaftizhane yer almaktadır (fig. 2). Yapıların büyük çoğunluğunun Geç Roma ve Erken Bizans Dönemlerine tarihlendiği kentte, 2013 yılında gerçekleştirilen Jeofizik-Jeoradar çalışmaları sonucunda tespit edilen Sondaj-2 numaralı yapı kalıntısında, 2022-2023 yılları arasında kazı çalışmaları yürütülmüştür. Yapının kuzey duvarı ve bu duvara bitişik kare formu bir sıcak su havuzu ile birlikte 21 m’lik batı duvarının tamamı ortaya çıkarılmıştır. Dikdörtgen formu yapının ana hatlarını oluşturan duvarlar, diğer tüm yapılarda olduğu gibi, yerel mimari yapı malzemesi olarak tanımlanabilecek sarı traverten ve moloz taşlardan inşa edilmiştir. Yapıya sonradan eklendiği düşünülen kare formu havuz, zeminden ve duvardan ısıtma sistemine sahiptir. Mimari detaylardan yola çıkılarak, kubbe ile örtülü olduğu düşünülen havuzun, kuzey ve doğu iç cephelerinde tespit edilen 15-20 cm’lik boşluklar vasıtasıyla sıcak hava dolaşımı sağlanarak ısıtıldığı anlaşılmaktadır. Yine içte, güney ve batı cephelerinin 30 cm’lik kaplamaya sahip olduğu görülmektedir. Sıcak su havuzunun zemininde bir hypocaust kanalı ile buna bağlı sıcak hava tünelleri bulunmaktadır. Ayrıca havuz ile bağlantılı kemerli praefurnium bölümü ve sıcak hava servis koridoru yer almaktadır. Hypocaust kanalı içerisinde zemini taşıyan kare formu *pilae* kullanılmıştır. Havuzun zemininde sonradan kapatıldığı anlaşılan bir tahliye deliğinin yanı sıra, is ve dumanın dışarıya atılması amacıyla, duvardan ısıtma sistemi içerisine entegre edilmiş iki künk kalıntısı da *in-situ* olarak tespit edilmiştir. Yapının batı duvarına bitişik sarı traverten taşlarla oluşturulmuş platform üzerinde kırık bir devşirme lahit teknesi bulunmaktadır. Çeşme olarak kullanıldığı tahmin edilen teknenin üzerine yerleştirildiği platformun zemininde sarı traverten kapak taşlarıyla kapatılmış drenaj kanalı bulunmaktadır. Çeşmenin niteliği ve konumuna bakıldığında yapıya son evrede eklendiği anlaşılmaktadır².

1 Keleş – Çelikbaş 2011, 46; Keleş et al. 2011, 39; Kılavuz – Çelikbaş 2013, 160; Verim 2019, 277; Oyarçin 2019, 442; Keleş 2021, 4; Keskin et al. 2021, 9; Eliüşük 2022, 4; Kalkan – Çelikbaş 2022, 422; Namal 2022, 36; Verim 2022, 183; Oyarçin – Çelikbaş 2023, 469-472.

2 Oyarçin – Çelikbaş 2023, 474-476.

Vaftizhane, ilk inşa evresinde dikdörtgen planlı tek bir mekân olarak tasarlanmış, sonraki tamirat ve tadilat evreleri ile üç bölüme ayrılmıştır (fig. 3). Oda 1-2-3 olarak adlandırılan bölümlerin zemininde mozaik süslemeler olduğu tespit edilmiştir. Duvarlarının ise sarı, kırmızı, yeşil ve siyah renkli fresklerle süslediği anlaşılmaktadır. Yapıya sonradan yapılan müdahaleler mozaiklerin büyük bir kısmında tahribata sebep olmuş, ayrıca mozaiklerin bir bölümünün eklenen duvarların altında kalmasına neden olmuştur. Oda 1'in giriş kısmında yarım daire formu iki bloktan oluşan muhtemel bir süs havuzu yer almaktadır. Odanın zemini iki farklı pano şeklinde mozaiklerle süslenmiştir. Mozaiklerde yoğun olarak sarı, kırmızı, yeşil, beyaz, siyah *tesseralar* kullanılmıştır. Herakles düğümleri ile oluşturulmuş sekizgen panolar içerisinde çeşitli kuş figürleri, armutlar ve üzüm salkımı ile tasvir edilmiş hasır sepet, çift kulplu bir amphora, nar, ördek, sülün, tavuk, bitkisel bezemelerin yanı sıra çeşitli geometrik bezemelerin de olduğu gözlemlenmiştir. Oda 2'nin zemininde de mozaik süslemeler yer almaktadır. Burada aynı bordür detayı ile devam eden mozaiklerde hayvan betimlerinin yerini geometrik ve bitkisel bezemelerin aldığı görülmektedir. Kare ve dairesel panolar içerisinde dört yapraklı çiçek, Süleyman düğümü ve bunları birbirine bağlayan halat motiflerine benzer geometrik süsleme görülmektedir. Oda 2'de yer alan mozaiklerin büyük bir kısmı tahrip olmuş ve lakunalar oluşmuştur. Oda 1'de olduğu gibi burada da mozaiklerin bir kısmı daha sonradan eklenen duvarın altında kalmıştır. Oda 3'ün zemini, diğer iki odanın zemininden farklı bir mozaik pano ile süslenmiştir. Giyoş motifi şeklindeki bordür detayının yanı sıra sekiz köşeli yıldız, kare panolar içerisine yerleştirilmiş kuş ve geyik figürleri, ayrıca çeşitli geometrik bezemeler yer almaktadır. Vaftizhanenin merkezinde tabana gömülü şekilde tasarlanmış haç planlı bir havuz yer almaktadır. Havuzun iç ve dış kısmında in-situ olarak tespit edilen mermer parçaları ve derz izlerinden yola çıkılarak zeminin mermerle kaplandığı anlaşılmıştır. Ayrıca çevresinin konsantrik daire ve geometrik bezemeli mozaiklerle süslediği tespit edilmiştir. Vaftiz havuzunun doğu haç koluna yakın bir noktada kısmen korunmuş kare formu paye ve Oda 1 ile Oda 3'ü sınırlayan eklenti duvarlarının inşası sırasında duvar altında kalan diğer iki paye kalıntıları dikkate alındığında, havuzun sütunlu kemerlerin merkezinde yer aldığı tahmin edilmektedir. Payenin hemen yanında ele geçen Attika B tipi sütun kaidesi, MS 5. yüzyıla ait özellikler göstermektedir. Ancak bu kaidenin yapıya ait olup olmadığı ve söz konusu payelerin üzerine yerleştirilmiş olası sütunları taşıyıp taşımadığı şu aşamada kesin olarak belirlenememektedir.

Sonuç olarak yürütülen kazı çalışmaları neticesinde, mimari buluntulara göre yapıda üç kullanım evresi tespit edilmiştir. Buna göre ilk inşa evresinde mekân dikdörtgen şeklinde tasarlanmış, merkezine zemine gömülü şekilde içten ve dıştan mermer kaplamalı haç planlı bir vaftiz havuzu yerleştirilmiştir. Vaftizhanenin zemininin tamamı mozaiklerle süslenmiş, haç şeklindeki vaftiz havuzunun her koluna birer kare formu paye yerleştirilerek muhtemelen kemerli ve sütunlu bir galeri içerisine alınmıştır. Zemin seviyesinde ele geçen arkeolojik bulgular, yapının MS 5. yüzyılda inşa edildiğini ve MS. 7. yüzyıla kadar vaftizhane işlevini sürdürdüğünü göstermektedir. MS 7. yüzyıldan itibaren yapıda büyük değişikliklerin yapıldığı ikinci evre, mekânın iç kısmında yapılan yapısal bazlı değişikliklerin olduğu dönemdir. Bu evrede mekân üç bölüme ayrılarak farklı işlevlerde kullanılmaya devam edilmiştir. Ayrıca vaftizhanenin dışında bulunan kare formu sıcak su havuzunun da bu dönemde eklendiği tahmin edilmektedir. Yapının son evresi, Oda 3'ün kazısı sırasında tespit edilen yüzeye yakın duvar kalıntısı ve batı beden duvarının dışına eklenen devşirme lahitten yapılan çeşme bölümüdür. Niteliksiz duvar kalıntısı, çeşme ve ele geçen sikkeler değerlendirildiğinde, Vaftizhanenin MS 10. yüzyıla kadar varlığını sürdürdüğü anlaşılmaktadır (fig. 4).

Hadrianopolis Antik Kenti, Vaftizhane yapısında yürütülen çalışmalar esnasında yoğun seramik buluntu tespit edilmiştir. Alandan ele geçen buluntuların yoğunlukla kaba seramik formlarından oluştuğu anlaşılmaktadır. Çalışma kapsamında incelenen kaba seramiklerin Hadrianopolis kentinde en sık karşılaşılan kaba seramik formları arasında yer almasına karşın, kente dair yapılan seramik yayınlarında daha önce yeterince ele alınmamış ve bir tipoloji oluşturulmamıştır. Bu bağlamda bir ön çalışma niteliğinde olması planlanan bu çalışmada, en sık karşılaşılan kaba seramik formlarının farklı nitelikteki örnekleri incelenmiştir. İncelenen 40 adet örnek içinde khytra, lekane, testi, amphora, pithos ve kapak formları yer almaktadır. Yapı mimari açıdan üç kullanım evresini göstermekle birlikte, seramik buluntu adına bir stratigrafi sergilememektedir. Bu nedenle birincil tarihlendirme kriteri olarak analogi yolu izlenmiştir. Seramik kapların incelenmesindeki ana amaç, Hadrianopolis özelinde daha önce tipolojisi

oluşturulmamış kaba seramik grupları için bir tipoloji oluşturabilmek, örneklerin yerel ya da ithal olup olmadıklarını anlayabilmektir. Çalışma kapsamında incelenen örnekler form grupları temel alınarak erken dönemden geç döneme doğru incelenmiştir.

Khytra

Hadrianopolis kentinde en yoğun görülen gruplardan birisi olan ve khytra olarak tanımlanan pişirme kapları farklı ağız ve dip formlarına sahiptir. Buna bağlı olarak Vaftizhane buluntuları içinde form açısından farklılık arz eden dokuz khytra parçası bu başlık altında incelenmiştir (kat. no. 1-9, fig. 5-6). Örnekler, genel olarak gözenekli, kalsit, taşçık, saman katkılı olup sadece tek örnekte (kat. no. 5) mika tespit edilmiştir. Kil renkleri ise kırmızıdan açık kahverengi tonlarına değişkenlik göstermekle birlikte, ateşe maruz kalan örneklerin yer yer siyahlaştığı gözlemlenmiştir. Kentte diğer alanlarda tespit edilen örnekler ve bu çalışmanın konusunu oluşturan khytralar dışı dönük yükseltilmiş ağızlı, şişkin gövdeli, dikey şerit kulpludur. Ağız çapları 10-18 cm arasında değişkenlik göstermektedir.

Örnekler içinde yer alan dışta profillendirilmiş ağızlı kat. no. 1'in en yakın örneği Knossos buluntuları arasında yer almaktadır. Küçük pişirme kabı olarak tanımlanan örnekler tabaka verileri temel alınarak Erken Roma Dönemine tarihlenmiştir³. Berenice buluntusu Orta Roma Dönemi Pişirme Kapları form 4 grubu içinde değerlendirilmiş ve MS 2.-3. yüzyıllar aralığına tarihlenmiştir⁴. Kat. no. 2 ile benzer formlar Ziyaretsuyu kazılarında tespit edilmiştir⁵. Bu örnekler için tarihleme önerisi sunulmamakla birlikte, boyunsuz çömlek olarak tanımlanmıştır. Kat. no. 3-5 ile benzer formlar Rhodiapolis kentinde karşımıza çıkmaktadır. Bu örnekler benzer formlar yardımı ile Erken Roma Dönemine (MS 1.-3. yüzyıllara) tarihlenmiştir⁶. Benzer şekilde Phokaia örnekleri tip IIA olarak tanımlanmış ve MS 1.-3. yüzyıllar arasına verilmiştir⁷. Berenice kazılarında tespit edilmiş küçük ağız çapına sahip olan parçalar, Orta Roma Pişirme Kapları 4 olarak gruplanmış ve analogi yolu ile MS 1.-3. yüzyıllar aralığına verilmiştir⁸. Özellikle kat. no. 3-5 ile benzerlik gösteren Kıbrıs örneği⁹, "Ege Pişirme Kapları" olarak tanımlanmış ve Hayes referans alınarak MS 2.-3. yüzyıllara tarihlenmiştir. Kat. no. 4 ile benzerlik sergileyen Pataradan bir örnek ise MS 3.-4. yüzyıllar aralığına tarihlenmiştir¹⁰. Alabanda da ele geçen yakın bir örnek ise bardak olarak nitelendirilmiş olup MS 1. yüzyıla tarihlenmiştir¹¹. Kat. no. 6 ile benzer bir başka örnek ise Parion kazılarında tespit edilmiştir¹². Boyunlu pişirme kapları arasında yer alan bu tipler, Ergürer tarafından MS 3. yüzyıl - 4. yüzyılın ilk çeyreği aralığına verilmiştir. Kat. no. 7 ile benzer Berenice kazılarından ele geçen daha büyük çaplı örnekler Geç Roma Pişirme Kapları 2b olarak sınıflanmıştır¹³. Kat. no. 8'in Miletosta ağız iç kısmında kapak oturma yeri olan örnekleri Geç Roma Dönemine verilmiş olup MS 5.-6. yüzyıllara aittir¹⁴. Miletosta ele geçen bir başka örnek ise MS 3. yüzyıl ve sonrasına tarihlenmiştir¹⁵. Ergürer ise benzer örnekleri MS 4.-6. yüzyıllara vermiştir¹⁶. Ayrıca, kat. no. 9 ile yakın örnekler Saraçhane buluntuları arasında karşımıza çıkmaktadır. Form 3 olarak sınıflandırılan kalınlaştırılmış ağızlı bu örneklerin MS 5. yüzyıl tiplerinden türetilmiş olduğu düşünülmektedir¹⁷.

Yukarıda ayrıntılı olarak verilen tüm khytra örnekleri birlikte değerlendirildiğinde, kat. no. 1-5 gibi dışı dönük yüksek ağızlı khytraların genel olarak "Ege Pişirme Kapları" olarak tanımlandığı ve Erken

3 Hayes 1983, 105-106, 122, fig. 6, no. 67.

4 Riley 1979, 265, fig. 104, no. 522.

5 Abdioğlu 2007, 34, lev. 29, 1-4. kat. no. 160-163.

6 Fırıncı 2010, 11-13, 57-58, kat. no. 1-8, lev. 1-3.

7 Aydemir 1995, 69-70, 179, lev. LVI, G34.

8 Riley 1979, 265-266, kat. no. 521.

9 Wiech 2017, 456-457, no. 13.

10 Korkut 2007, 152, abb. 2, kat. no. 9.

11 Soslu 2015, 81, 220, form 2, kat. no. 108, lev. XXVII, res. 118.

12 Ergürer 2018, 133-134, 138, lev. 1, no. 3.

13 Riley 1979, 271, 275, fig. 106, kat. no. 548-549, fig. 108, no. 577.

14 Lüdorf 2006, 89-90, taf. 8, T30.

15 Gassner 1997, 178, taf. 58, no. 741.

16 Ergürer 2012, 226, 526, lev. 200, no. 486.

17 Hayes 1992, 55, fig. 45, 137 (30).

Roma Dönemine tarihlendirildiği görülmektedir. Kat. no. 6 ise boyunlu pişirme kapları arasında yer alıp, MS 3. yüzyıl - 4. yüzyılın ilk çeyreğine tarihlenmiştir. Kapak oturma yeri ağız üzerinde belirgin olan kat. no. 7-8 ise benzer örneklerden yola çıkılarak MS 3.-6. yüzyıllar aralığına verilmiştir. Son örnek ise (kat. no. 9) diğerlerine göre kısmen farklı nitelikler sergilemektedir. Ağız parçası diğer khytra örnekleri gibi dışa dönük yüksek ağızlı olmakla beraber, ağzın iç kısmında dudağın içe kıvrılarak kalınlaştırıldığı gözlemlenmektedir. Hayes, bu tip örneklerin MS 5. yüzyılda görülen tiplerin bir varyasyonu olduğunu belirtmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde incelenen tüm örneklerin MS 1.-6. yüzyıl aralığına ait oldukları ve tarihsel süreç içinde tipolojik olarak değişiklik gösterdikleri anlaşılmaktadır.

Lekane

Lekane olarak tanımlanan leğenler hem mutfakta hem de ölü gömme adetlerinde kullanılmıştır¹⁸. Lekaneler genellikle kalın cidarlı, geniş çaplı, düz ya da sarkık ağızlı, düz dipli ya da halka kaidelidir. Mutfak kapları arasında sıklıkla karşılaşılan lekaneler, Hadrianopolis vaftizhane buluntuları arasında da yoğunlukla karşılaşılan örnekler arasında yer almaktadır. Çalışma kapsamında farklılık arz eden dört adet örnek (kat. no. 10-13, fig. 7, 13) değerlendirmeye alınmıştır.

Makale kapsamında incelenen örnekler, kalsit, saman, taşcık ve mika katkılı olup kırmızı, koyu kahverengi, kırmızımsı sarı hamur renklerine sahiptir. Tam profil veren kat. no. 10 (fig. 13) dışa dönük geniş ağız kenarlı, şişkin gövdeli, halka kaideli ve gövde üzerinde yer alan dikey şerit kulpludur. Kat. no. 11 (fig. 14) kalın cidarlı ve sarkık ağızlıdır. Ağız üzerinde ise kazıma bezeme yer almaktadır. Kat. no. 12 ise geniş düz ağız kenarlıdır. Konik daralan gövde profiline sahip olan örneğin, ağız altı keskin profillendirilmiştir. Son örnek olan kat. no. 13 ise geniş ağız kenarına sahip olmakla beraber, ağız kenarının hem içte hem de dışta profil yaptığı görülmektedir.

Farklı özellikler sergileyen lekane parçaları için yapılan analogi çalışmasında, Assos buluntuları arasında bir ağız parçası, kat. no. 10 ile yakınlık sergilemektedir. Lekane olarak tanımlanan bu örnek, MS 2.-3. yüzyıllara tarihlenmiştir¹⁹. Atina Agorasında ele geçen iki örnek ağız ve kaide profili açısından yakınlık göstermesine karşın, örneklerin gövde profilleri daha konik bir formdadır. Lekane parçaları Robinson tarafından MÖ 1. yüzyıla tarihlenmiştir²⁰. Kat. no. 10'un tam profil veriyor olmasına karşın birebir örnekleri tespit edilememiştir. Lekanelerin erken örneklerinin daha çok kaideli, geç örneklerinin ise düz geniş dipli olduğu bilinmektedir. Bu örneğin de derin kâse görünümü ve kaideye sahip olmasına bağlı olarak, en yakın ağız parçasından da yola çıkarak Erken Roma Dönemine ait olabileceği belirtilebilir.

Kat. no. 11'in birebir örnekleri tespit edilememekle birlikte, Miletos'tan ele geçen sarkık ağızlı lekaneler MS 1. yüzyılın sonu - 2. yüzyılın başına tarihlenmiştir²¹. Benzer şekilde Ilion sarkık ağızlı lekane örnekleri de MS 1.-2. yüzyıllara aittir²². Benzer formların geç döneme tarihlenen örnekleri de bilinmektedir²³. Ancak en yakın örnekler temel alındığında bu parça da (kat. no. 11) Erken Roma Dönemine tarihlenebilir. Kat. no. 12 ile yakın özelliklere sahip olan Miletos'tan ele geçen düz ağızlı lekaneler MS 3.-6. yüzyıllara verilmiştir²⁴. Kat. no. 13'ün benzer örneği, Ferento (İtalya) kazılarında elde edilen buluntular arasında tespit edilmiştir. Örnek MS 6. yüzyılın ikinci yarısı - MS 7. yüzyılın başı aralığına tarihlenmiştir²⁵.

Lekane grubu genel olarak değerlendirildiğinde, örneklerin kalın cidarlı, profillendirilmiş ağız kenarlı oldukları gözlemlenmektedir. Kat. no. 10 haricinde kaidesi /dibi korunmuş örneğin olmaması, parçaları ağız profilleri üzerinden tarihlendirmeyi zorunlu kılmıştır. Ağız profilleri ve benzer lekane örnekleri temel alındığında, kat. no. 10-11 Erken Roma Dönemine, kat. no. 12-13 ise Geç Roma Dönemine tarihlendirilebilir.

18 Hayes 1983, 109; Rotroff 2006, 108-109; Tekocak 2006, 87; Fırat 2011, 105.

19 Sezgin 2010, 125, kat. no. 415, lev. 64.

20 Robinson 1959, 16, pl. 2, 72, grup F, F60-F61.

21 Lüdorf 2006, 65, 129, taf. 24, no. 59.

22 Kozal 2001, 322, 337, pl. 11, no. 160.

23 Ergüner 2012, 230, lev. 207-208, kat.no. 504.

24 Lüdorf 2006, 66-67, 134, taf. 26, no. 109.

25 Patilli 2007, 400-401, fig. 11-12, no. 24-28.

Kâse

Vaftizhane buluntuları arasında kâse olarak nitelendirilebilecek tek bir örnek tespit edilmiştir (kat. no. 14, fig. 7, 15). Kalsit, saman ve taşcık katkılı, basit ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, hafif şişkin gövdeli, düz dipli kâse 10 cm civarında çapa sahiptir. Kırmızı hamurlu olan kâsede astar korunmamıştır. Bu tip örneklerin, Klasik Yunan Döneminde ve Roma İmparatorluk Döneminde sosluk olarak sofralarda kullanıldığı bilinmektedir²⁶. Roma İmparatorluk Döneminde özellikle *Terra Sigillata* grupları içinde bu tür kâselerin kaideli ve kaidesiz örnekleri bilinmektedir²⁷. Bu açıdan birebir benzer formları tespit edilememiş olan kâsenin de benzer bir amaç doğrultusunda kullanılmış olma olasılığı oldukça yüksektir. Ayrıca oldukça kaba olan kâsenin nitelikleri açısından yerel bir üretim olabileceği düşünülmektedir.

Testi/Sürahi

Hadrianopolis seramik buluntuları arasında en yoğun karşılaşılan formlardan birisi testi/sürahi olarak tanımlanan sıvı kaplarıdır (kat. no 15-22, fig. 7-8, 16, 17). Bu başlık altında farklı niteliklere sahip sekiz örnek incelenmiştir. Daha çok ağız parçalarından oluşan grup kalsit, taşcık ve mika katkılı olup hamur renkleri kırmızıdan koyu kahverengiye ve kırmızimsı gri tonlarına doğru değişkenlik sergilemektedir. Ağız çapları 6 ile 15 cm arasındadır.

Kat. no. 15 (fig. 16) hafif dışa dönük ağızlı, konik daralan boyunludur. Boyun üzerinde yatay yivler arasında dalga motifi görülmektedir. Bu tip ağız ve boyun profiline sahip en yakın örnekler Patara buluntuları arasında yer almaktadır. Yakın ağız çapına sahip ve sürahi olarak tanımlanan bu örnekler MS 5. yüzyıla tarihlenmiştir²⁸. Çizimleri olmamakla birlikte, Atina Agorası buluntuları arasında bulunan iki örnek de MS 6. yüzyıla aittir²⁹. Dichinde (Burgaristan) ele geçen gri bir örnek MS 6. yüzyıla verilmiştir³⁰. İçel Müzesi'nden başka bir örnek, analogi verileri temel alınarak MS 5.-7. yüzyıllar aralığına tarihlenmiştir³¹. Bu bağlamda kat. no. 15 için de tarih olarak MS 5.-7. yüzyıllar aralığı önerilebilir.

Kat. no. 16 kaba hamurlu, taşcık, mika ve kalsit katkılı, ince cidarlı, yonca ağızlı, ağızdan boyuna yumuşak geçişlidir. İç yüzeyinde çark izleri belirgindir. Yonca ağızlı sürahi/oinokhoe olarak nitelendirilebilecek olan parçanın benzer tipleri Sagalassos buluntuları arasında tespit edilmiştir. Örnek MS 2.-7. yüzyıllar aralığına tarihlenmiştir³². Yassıada³³ ve Atina Agorası³⁴ buluntuları arasında yer alan sürahiler MS 7. yüzyılın başına aittir. Özellikle Sagalassos örneğinin oldukça geniş bir aralığı vermiş olmasına karşın, buluntu alanı da dikkate alındığında kat. no. 16'nın da Geç Roma - Erken Bizans Dönemine ait olması daha olasıdır.

Kat. no. 17-19 dışa dönük yüksek profillendirilmiş ağızlı, ağızdan çıkış yapan geniş dikey şerit kulpludur. Örnekler kalsit, taşcık (kat. no. 17-18), mika ve saman (kat. no. 19) katkılıdır. Kat. no. 18-19'un (fig. 17) kulplarının üst kısmı dikey ve verev olarak yivlendirilmiştir. Birebir örnekleri tespit edilemeyen bu grubun ağız profili açısından en yakın örnekleri MS 2. yüzyıla tarihlenmiştir³⁵. Berenice örnekleri ise Orta Roma Testi/Sürahi 5 olarak sınıflandırılmıştır³⁶. Stobi buluntuları arasında yer alan örnekler de Erken/Orta Roma Dönemine aittir³⁷. Sardes kazılarında ele geçen benzer ağız çaplarına ve yakın ağız formuna sahip örnekler MS 6. yüzyılın sonuna tarihlenmiştir³⁸. Ancak buluntunun niteliği ve buluntu alanı dikkate alındığında bu parçaların da Geç Roma - Erken Bizans Dönemine ait olduğu düşünülmektedir.

26 Rotroff 1997, fig. 65.

27 Hayes 1985, tav. III-VI.

28 Korkut 2007, 158, abb. 6, no. 33.

29 Robinson 1959, pl. 33, grup M, M362, M364.

30 Swam 2007, 837, fig. 6, no. 60.

31 Koçak-Yaldır 2002, 98-99, kat. no. 21, lev. 19, çizim 21.

32 Degeest 2000, 163, 5.4.24. type 4I100, (fig. 196).

33 Bass – van Doorninck 1982, vol.1, 168-170, fig. 8-10, 8-11, P14-23.

34 Robinson 1959, pl. 34, grup N, N7-11.

35 Slane 1990, fig. 32, no. 267-268; Abadie-Reynal 2007, pl. 61, 387.1-2; Slane 2014, 93-96, fig. 2.9, fig. 3.387.1-2.

36 Riley 1979, Berenice, 388, fig. 141, no. 1167.

37 Anderson-Stojanovic 1992, pl. 100, no. 852-853, pl. 101, no. 851, pl. 105, no. 888, pl. 119, no. 1007-1008, pl. 139, no. 1201.

38 Rautman 1995, 61-63, fig. 16, 2.76-78.

Kat. no. 20 kalsit, taşçık ve saman katkılı, kalınlaştırılmış ağızlı, sivri dudaklıdır. Kat. no. 21 hafif dışa dönük ağızlı, kat. no. 22 ise dışta profillendirilmiş içe dönük ağızlıdır. Parçaların kaba hamur yapıları ve yer yer koyu renk tonlarına sahip olduğu görülmektedir. 7 ile 15 cm ağız çapı ile testi ya da amphora olarak nitelendirilebilecek parçaların benzer tipleri belirlenememiştir. Buna bağlı olarak bu örneklerin de yerel üretim olduğu düşünülmektedir. Her ne kadar benzer tipler saptanamamış olsa da buluntu alanının tarihsel aralığı dikkate alındığında bu örneklerin de Geç Roma Dönemine ait olduğu söylenebilir.

Grup genel olarak değerlendirildiğinde, farklı yayın çalışmalarında bazı örneklerin testi/sürahi olarak tanımlandığı, bazı örneklerin amphora olarak nitelendirildiği anlaşılmaktadır. Yapılan analogi çalışması sonucunda hiçbir örneğin birebir Hadrianopolis örnekleri ile özellikle kulplar açısından uyumlu olmadığı görülmektedir. Buna bağlı olarak, henüz kil analizleri yapılmadığı için kesin bir görüş bildirilmemekle birlikte, ağız profilleri yakın olsa da bu örneklerin hem morfolojik özellikleri hem de form özellikleri açısından yerel üretim olma olasılıkları oldukça yüksektir. Yakın örnekler ve de buluntu alanının mimari tabakaları temel alındığında, tarihleme için Geç Roma Dönemi - Erken Bizans Dönemi önerilebilir.

Amphora

Roma Döneminin popüler amphora tipleri Hadrianopolis amphora buluntuları arasında yoğun olarak görülmemektedir. Hadrianopolis amphora tipleri bilindik formlara göre daha küçük boyutlu ve daha ince cidarlı örneklerden oluşmaktadır. Bu başlık altında farklılık gösteren üç ağız parçası ve bir dip parçası incelenmiştir (kat. no. 23-26, fig. 9). Amphora parçaları kalsit, taşçık, saman ve mika katkılı olup, ağız çapları 6-17 cm arasında değişiklik göstermektedir.

Kat. no. 23 kalsit katkılı, kalınlaştırılmış dışa dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklıdır. Bereniceden benzer ağız profilli bir örnek MP Amphora 16a olarak gruplanmıştır. Söz konusu örnek Ostia Form IIIa-c olarak tanımlanmış ve Atina örneklerinin MS 267 yıkım tabakasından ele geçtiği belirtilmiştir³⁹. Vrina örnekleri MS 3. yüzyılın başına tarihlenmiştir⁴⁰. Troia buluntuları içinde bir parça, Miletos örnekleri referans alınarak, MS 4. yüzyıla tarihlenmekte ve Kuzey Afrika kökenli olarak tanımlanmaktadır⁴¹. Barcino⁴² ve Ilvrođa⁴³ bulunan örnekler ise MS 6.-7. yüzyıllara tarihlenmiştir. Kat. no. 24 kalsit, taşçık ve saman katkılı, dışa kalınlaştırılmış ağızlıdır. Miletos'tan en yakın örnekler MÖ 1. yüzyılın sonları - MS 2. yüzyıl aralığına, bazı örnekler ise MS 3.- 4. yüzyıllara aittir⁴⁴. Kat. no. 25 kalsit, mika ve taşçık katkılı, dışa dönük üçgen profillendirilmiş ağız kenarlı, boyundan çıkış yapan dikey şerit kulpludur. Parçanın iç yüzeyinde çark izleri belirgindir. Yapılan analogi çalışmasında birebir örnekleri tespit edilememiş olan bu amphora parçasının en yakın örneği, Stobi buluntuları arasında Form 31 olarak nitelendirilen örnektir. Söz konusu parça MS 2.- 4. yüzyıllar aralığına aittir⁴⁵. Kat. no. 26 amphora dip parçası olup kalsit, mika ve taşçık katkılı, içi dolu sivri diplidir. Gortinadan⁴⁶ ve Pariondan⁴⁷ benzer örnekler MS 4.- 5. yüzyıllara aittir.

Söz konusu dört örnek birlikte ele alındığında, buluntuların oldukça küçük parçalar halinde korunmuş olmasına bağlı olarak net bir karşılaştırma yapmak oldukça zor olmuştur. Benzer örnekler temel alındığında bu grubu Geç Roma Dönemi - Erken Bizans Dönemine tarihlemek mümkündür.

Pithos

Hadrianopolis Antik Kenti'nde kaba seramik grubu içinde belirgin ağız profillerine sahip pithos örnekleri bilinmektedir. Vaftizhane buluntuları arasından üç örnek çalışma kapsamında incelenmiştir

39 Riley 1979, kat. no. 277, fig. 86.

40 Reynolds 2019, 36, no. 9, fig. 3.4, VP 2156.6.

41 Japp 2007, 62-63, fig. 4, no. 24.

42 Monfort – Millet 2005, 167-168, fig. 8, Northern Africa, St Miquel 89/1001/003.

43 Espin – Calvo 2005, 205, 221, fig. 14, no. 2.

44 Lüdorf 2006, 105-106, taf. 13, A6, A9.

45 Anderson-Stojanovic 1992, 123, form 31, pl. 118, no. 998.

46 Rendini 1997, 373, 376, tav. CXXXIX.d.

47 Akkaş 2020, 206, fig 15, no. 52.

(kat. no. 27-29, fig. 9). Örnekler gözenekli, mika, kalsit, taşcık ve saman katkılı, dışa profillendirilmiş kalın ağızlıdır. Ağız çapları ise 22-27 cm arasındadır.

Kat. no. 27 dışa kalınlaştırılmış ve profillendirilmiş kalın ağızlı, dışa açılan gövdelidir. Bu parçanın ağız profili ile yakınlık sergileyen Metropolis örnekleri saklama kabı olarak tanımlanmış ve MS 1. yüzyıla tarihlenmiştir⁴⁸. Vrına buluntuları ise MS 3. yüzyılın ortasına aittir⁴⁹. Sardesten 30 cm ağız çapına sahip bir örnek amphora olarak nitelendirilmiş ve tarih olarak Erken Bizans Dönemi önerilmiştir⁵⁰. Kat. no. 28 kalın cidarlı, hafif içe eğimli keskin profillendirilmiş geniş ağız kenarlı, dışa doğru genişleyen kısa boyunludur. Parça ile benzer en yakın buluntular Berenice⁵¹ ve Didyma⁵² örnekleri arasında tespit edilmiş olup, bu yayınlarda söz konusu tipler Hellenistik formlar olarak nitelendirilmiştir. Hadrianopolis kazılarında daha önce ele geçen başka bir örnek ise Laflı – Kan-Şahin tarafından MS 10. yüzyıla tarihlendirilmiştir⁵³. Kat. no. 29'un benzer örnekleri tespit edilememiştir.

Benzer örnekler temelinde tüm parçalar birlikte ele alındığında, formların Hellenistik ve Roma Döneminde tip açısından farklılık göstermediği anlaşılmaktadır. Benzer ağız profillerinin Hellenistik Dönemden Bizans Dönemine kadar kullanılmış olma olasılığı yüksektir. Ancak buluntu alanı dikkate alındığında bu örneklerin Geç Roma Dönemi ve Erken Bizans Dönemine ait olma olasılıkları daha yüksektir.

Kapak

Hadrianopolis kazısında farklı açmalarda çok sayıda kapak örnekleri tespit edilmiştir. Vaftizhane buluntuları arasında da yoğun olarak gözlemlenen kapaklar içinde en sık karşılaşılan ve en iyi korunmuş durumda olan iki örnek incelenmiştir (kat. no. 30-31, fig. 9, 18). Örneklerden birisi (kat. no. 30) mika ve taşcık katkılı, kırmızımsı sarı hamurlu, konik profilli gövdeli ve düz ağızlıdır. Kat. no. 30'un Bereniceden benzer tipleri Erken ve Orta Roma Dönemi⁵⁴, Kartaca örnekleri MS 1. yüzyıl kontekstlerinden ele geçmiştir⁵⁵. Benzer ağız profile sahip daha küçük çaplı tutamaklı kapak örnekleri de MS 2.-3. yüzyılların kontekstlerinden ele geçmiştir⁵⁶. Demetrias örnekleri Erken Roma Dönemine tarihlenmiştir⁵⁷. Kat. no. 31 (fig. 18) yaklaşık 13 cm çapındadır ve kırmızı tonlarında kile sahiptir. Yükseltilmiş dudaklı, hafif konik gövdeli ve tutamağa geçişte konik profillidir. Kapağın dış yüzeyinde, altta ve üstte yatay yivlerle sınırlandırılmış kalın kazıma verev çizgiler yer almaktadır. Bu kapak tipinin tek benzer örneğiyle Berenice buluntuları arasında karşılaşılmıştır. Ancak tarih önerisi sunulmayan bu kapak parçasının ünik bir örnek olduğu ve Berenice örnekleri içinde nadir olan grup arasında yer aldığı belirtilmiştir⁵⁸. Kat. no. 30'un formuna sahip kapak örneklerinin Roma Döneminde sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Ancak, kat. no. 31'in nadir örnekler arasında yer aldığı anlaşılmaktadır. Hadrianopolişte farklı sektörlerde benzer tipleri tespit edilmiş bu kapak parçasının, buluntu alanları dikkate alındığında, Geç Roma - Erken Bizans Dönemine ait olabileceği söylenebilir.

Dip ve Kulp Parçaları

Bu başlık altında değerlendirilen dip ve kulp parçaları net olarak bir form içinde gruplandırılmamış örneklerden oluşmaktadır (kat. no. 32-40, fig. 10-11, 19, 20). Düz ve düze yakın dipli dar ve dik gövdeli kat. no. 32-33'ü form ve çap niteliklerinden şişe ya da bardak olarak tanımlamak mümkündür. Birebir

48 Güngör 2005, 62, 143, lev. 54, kat. no. 302.

49 Reynolds 2019, 36, fig. 3.4.10, VP2156.7; fig. 3.8.7 VP3563.6; fig. 3.12.11. A.5. VP7092.2.

50 Crawford 1990, 58, 68, E5, fig. 246.

51 Riley 1979, fig. 111, no. 654.

52 Wintermeyer et. al. 2004, 34, 38, abb. 267-279, no. 271 (351, typ. kr. 1.4), 98, abb. 761-767, no. 766 typ. S.2.25.

53 Laflı – Kan-Şahin 2015, 100, pl. 9, no 91.

54 Riley 1979, 321, Lip Type 1c, fig. 118, no. 759.

55 Fulford – Peacock 1994, fig. 4.8, no. 10.1, 10.2; fig. 4.9, no. 14.7.

56 Fulford – Peacock 1994, fig. 4.10, no. 28-29.1-9; fig. 4.10, no. 28-29.1-9.

57 Eiwanger 1981, 76-77 taf. 59, ware IIII.

58 Riley 1979, 326-327, lid type 8, fig. 119, no. 800.

örnekleri tespit edilememiş olan bu iki dip parçasının en yakın örnekleri Patara buluntuları arasında karşımıza çıkmakta ve MS 5.-6. yüzyıllara tarihlendirilmektedir⁵⁹. Kat. no. 34-37 düz dipli konik yükselen gövdeli örneklerdir. Bu tip düz dip örnekleri khytra, lekane, situla ve testi diplerinde görülmektedir⁶⁰. Ancak khytra ve lekane gibi örneklerinin daha geniş diplere sahip olmasına bağlı olarak, kat. no. 34-36'nın testi diplerine ait olma olasılığı daha olasıdır. Sadece kat. no. 37'nin daha geniş dip çapı ile bir lekanenin dip parçası olma olasılığı mevcuttur. Kat. no. 38 (fig. 19) bir kaide parçası olup, dip kısmında fırınlama öncesi yapıldığı anlaşılan "TIA" (pi ve alpha) harfleri yer almaktadır. Kaba hamurlu halka kaideli bu parçanın çapı da dikkate alındığında, kat. no. 38'in bir testi kaidesi olma olasılığı yüksektir⁶¹. Kat. no. 39 ve 40 birer kulp parçası olup kat. no. 39'da kulbun üzerinde ikinci bir kulp yer aldığı görülmektedir. Kat. no. 40'da (fig. 20) ise kulp üzerinde kazıma olarak "XM" (khi ve mü) harfleri ve boya bezeme görülmektedir. Fırınlama öncesi yapıldığı anlaşılan graffito harflerin niteliği şu aşamada bilinmemektedir. Benzer örneği tespit edilemeyen bu iki parça da olasılıkla birer testi kulbudur. Hadrianopolis kazısında kat. no. 38 ve kat. no. 40 ile benzer şekilde üzerinde graffito harfler bulunan birkaç örnek daha bulunmakta olup bu örnekler ayrı bir çalışmasının konusunu oluşturacaktır.

Birebir örnekleri tespit edilememiş olan bu grupta yer alan seramikler, buluntu alanı içinde değerlendirildiğinde, Geç Roma Dönemi - Erken Bizans Dönemine ait oldukları söylenebilir.

Sonuç

Vaftizhanede yürütülen kazı çalışmaları mimari açıdan üç farklı tabaka ortaya koymuştur. Söz konusu yapı MS 5. yüzyılda inşa edilmiş ve MS 7. yüzyıla kadar kullanılmıştır. MS 7. yüzyıldan sonra büyük değişiklik gören Vaftizhane, ikinci kullanım evresinde üç bölüme ayrılmıştır. Üçüncü kullanım evresi ise MS 10. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüştür. Kazı çalışmaları tamamlanan Vaftizhanenin, mimari yapısı ve sikke buluntuları temel alındığında, MS 5.-10. yüzyıllar aralığında kullanım gördüğü anlaşılmaktadır. Ancak seramik buluntu adına bir tabakalanma yakalanamamıştır. Olasılıkla yapının kullanım süreci içindeki müdahalelere bağlı olarak geç dönem yapıları erken tabakaları tahrip etmiş ve stratigrafi karışmıştır.

Hadrianopolis Antik Kenti'nde yapılan kazı çalışmalarında farklı alanlarda yoğun olarak kaba seramikler tespit edilmiştir. Hadrianopolis Antik Kenti'nin kaba seramik buluntuları şimdiye kadar yeterli düzeyde incelenmemiş ve bir tipoloji oluşturulmamıştır. Buna bağlı olarak kentte en yoğun tespit edilen form gruplarından oluşan kaba seramik buluntu için bir ön çalışma yapılması planlanmıştır. Bu doğrultuda, makale kapsamında incelenen 40 adet seramik parçası form gruplarına göre khytra, lekane, testi, amphora, pithos, kapak, dip ve kulp parçaları olarak gruplanmıştır (fig. 12). Seramik gruplarının büyük bir kısmı kırmızı, kahverengi ve kırmızının tonlarında olmakla birlikte, az miktarda gri ve siyah tonları da görülmektedir. Seramiklerin büyük bir kısmı bezemesiz ve astarsız olmakla birlikte, kat. no. 11'de ağız kenarı üzerinde baskı bitkisel bezeme, kat. no. 15'te boyun üzerinde dalga bezeme, kat. no. 31'de kapağın üst yüzeyinde pişirme öncesi yapılmış kazıma bezeme yer almaktadır. Ayrıca, kat. no. 38'in dip kısmında fırınlama öncesi yapılmış graffito "TIA" (pi ve alpha) harfleri, kulp parçası olan kat. no. 40'da ise fırınlama öncesi yapılmış graffito "XM" (khi ve mü) harfleri ve boya bezeme görülmektedir.

Hadrianopolis Vaftizhane kazı çalışmalarında tespit edilen seramik buluntuların karışık malzeme ihtiva eden tabakalardan ele geçmesi, tarihlemeye analogi verilerinin temel alınmasını zorunlu kılmıştır. Analogi verilerine göre Khytra örnekleri içinde kat. no. 1-5, Erken Roma Dönemine; kat. no. 6, MS 3. yüzyıl - 4. yüzyılın ilk çeyreğine; kat. no. 7-8 ise MS 3.-6. yüzyıllara; kat. no. 9, MS 5. yüzyıla tarihlenmiştir. Lekane örnekleri arasında kat. no. 10-11, Erken Roma Dönemine; kat. no. 12, MS 3.-6. yüzyıllara; kat. no. 13, MS 6. yüzyılın ikinci yarısı - MS 7. yüzyılın başı aralığına aittir. Testi olarak gruplanan kat. no. 15-22, MS 5.-7.

59 Korkut 2007, no. 50, abb. 9.

60 Riley 1979, 395, fig. 142, no. 1195-1200; Bass - van Doorninck 1982, fig. 8-10; Hayes 1983, fig. 15; Hayes 1992, 114, deposit 54, no. 5, 147, deposit 57, no. 13; Japp 2007, 69, fig. 9, no. 48; Vapur 2011, çiz. 5; Soslu 2015, lev. LX, çizim 132; Aktaş 2018, kat. no. 721; Aktaş et al. 2019, kat. no. 59, 399; Reynolds 2019, fig. 3.4.

61 Riley 1979, fig. 141, no. 1177.

yüzyıllar aralığına tarihlenmiştir. Amphora örnekleri arasında kat. no. 23, MS 3.-7. yüzyıllara; kat. no. 24, MS 3.-4. yüzyıllara; kat. no. 25, MS 2-4. yüzyıllara; kat. no. 26, MS 4-5. yüzyıllara tarihlenmiştir. Pithos örneklerinin (kat. no. 27-29) Geç Roma - Erken Bizans Dönemine ait olduğu düşünölmektedir. Kapak örneklerinden kat. no. 30, Erken Roma Dönemine; kat. no. 31 ise olasılıkla Geç Roma - Erken Bizans Dönemine aittir. Dip ve kulp parçaları ise benzer örnekleri tespit edilememiş olup buluntu alanları temel alındığında Geç Roma - Erken Bizans Dönemine ait olabileceği düşünölmektedir. Buluntular genel olarak değerlendirildiğinde Erken Roma Döneminden Erken Bizans Dönemine kadar geniş bir yelpaze içine yerleştirilebilmektedir.

Makale kapsamında değerlendirilmiş olan buluntular bir bütün olarak yorumlandığında nitelik olarak oldukça kaba oldukları anlaşılmaktadır. Yapılan analogi çalışması sonucunda benzer örnekleri oldukça kısıtlı olarak belirlenebilmiştir. Bu durum, buluntuların yayılım alanının kısıtlı bir alan içinde olabileceğini ve buluntuların yerel üretim olabilecekleri düşünölmektedir. İleride yapılacak olan kil analizi çalışmaları bu görüşün netleşmesine olanak sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Abadie-Reynal 2007 C. Abadie Reynal, *La Céramique Romaine d'Argos: fin du IIe Siècle Avant J-C-fin du IVe Siècle Après JC*, Atina, 2007.
- Abdioğlu 2007 E. Abdioğlu, *Sivas Ziyaretsuyu Helenistik ve Roma Dönemi Seramikleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara, 2007.
- Akkaş 2020 İ. Akkaş, "Parion Yamaç Hamamı Ticari Amphora Buluntuları (MÖ 1. yüzyıl - MS 7. yüzyıl)", *Arkhaia Anatolika* 3, 2020, 178-243.
- Aktaş 2018 R. Aktaş, *Antandros Kazısı Yamaç Ev Roma Dönemi Seramikleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir, 2018.
- Aktaş et al. 2019 R. Aktaş, E. Sezgin, Ç. Çilingiroğlu, "İzmir-Karaburun Yüzey Araştırmasında Ele Geçen Roma Dönemi Seramikleri", *OLBA XXVII*, 2019, 369-412.
- Anderson-Stojanovic 1992 V. R. Anderson Stojanovic, *Stobi: The Hellenistic and Roman Pottery*, New Jersey, 1992.
- Aydemir 1995 A. Aydemir, *Phokaia Erken Roma Dönemi Pişirme Kapları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir, 1995.
- Bass – van Doorninck 1982 G. F. Bass, H. Frederick van Doorninck Jr., *Yassı Ada, A seventh-Century Byzantine Shipwreck*, vol.1, Texas, 1982.
- Crawford 1990 J. S. Crawford, *The Byzantine Shops at Sardis*, London, 1990.
- Degeest 2000 R. Degeest, *The Common Wares of Sagalassos, Typology and Chronology*, Brepols, 2000.
- Eliüşük 2022 M. Eliüşük, "Paphlagonia Hadrianopolis'inde Üretim ve Ticaret", *OANNES - International Journal of Ancient History* 4/1, 2022, 1-20.
- Eiwanger 1981 J. Eiwanger, *Demetrias IV, Keramik und Kleinfunde aus der Damokratia-Basilika in Demetrias*, Teil I-II, Band 25-26, Bonn, 1981.
- Ergürer 2012 H. E. Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, 2012.
- Ergürer 2018 H. E. Ergürer, "Parion Tiyatrosunda Bulunan Roma Dönemi Pişirme Kapları", *Arkeoloji ve Sanat* 157, 2018, 131-146.
- Espin – Calvo 2005 X. C. Espin, V. R. Calvo, "Contextos Ceramicos de los Siglos V a VII del Municipium de Ilvro (Mataro, Barcelona), Evidencia Material, Habitat y Dinamica Economica de una Ciudad del Litoral Hispano", *LRCW 1, Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry*, 2005, 203-221.
- Firat 2011 M. Firat, *Phokaia Geç Roma Dönemi Mutfak Kapları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir, 2011.
- Fırıncı 2010 S. Fırıncı, "Rhodiapolis Seramikleri Roma Dönemi Pişirme Kapları '2006-2009 Buluntuları'", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya, 2010.
- Fulford – Peacock 1994 M. G. Fulford, D. P. S. Peacock, *Excavations at Carthage, The British Mission; The Circular Harbour, North Side, The Pottery*, vol. II, 2, Oxford, 1994.
- Gassner 1997 V. Gassner, *Das Südtor der Tetragnos Agora: Keramik und Kleinfunde, Forschungen in Ephesos XIII/1/1*, Wien, 1997.
- Güngör 2005 E. Güngör, *Metropolis Kenti Ada 7 İçerisindeki Konut Seramiği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, 2005.

- Hayes 1983 J. W. Hayes, "The Villa Dionysos Excavations, Knossos the Pottery", *The Annual of the British School at Athens*, vol. 78, 97-169, Athens, 1983.
- Hayes 1985 J. W. Hayes, *Enciclopedia Dell'arte Antica Classica e Orientale. Atlante delle Forme Ceramiche II, Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo, (Tardo Ellenismo e Primo Impero)*, vol. II, Roma, 1985.
- Hayes 1992 J. W. Hayes, *Excavations at Saraçhane in İstanbul*, vol. 2, New Jersey, 1992.
- Japp 2007 S. Japp, "Late Roman, Byzantine and Ottoman pottery from Alexandria Troas", *Çanak: Late Antique and Medieval Pottery and Tiles in Mediterranean Archaeological Contexts, Byzas 7*, 2007, 62-63.
- Kalkan – Çelikbaş 2011 E. Kalkan, E. Çelikbaş, "New Findings from Prehistoric Period in Western Black Sea Region: Hadrianopolis (Karabük-Eskipazar) Prehistoric Pottery", *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi 8/16*, 2011, 417-431.
- Keleş 2021 V. Keleş, "Tarihi ve Lokalizasyonu", *Paphlagonia Hadrianopolis'i (2010-2014 Sezonları)*, eds. V. Keleş, E. Çelikbaş, A. Yılmaz, 2021, 3-8.
- Keleş – Çelikbaş 2011 V. Keleş, E. Çelikbaş, "Hadrianoupolis Çalışmaları - 2010", *Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler, TEBE'nin Kuruluşunun 20. Yıl Özel Sayısı*, 32, 2011, 46-47.
- Keleş et al. 2011 V. Keleş, E. Çelikbaş, A. Yılmaz, "Hadrianoupolis 2010 Yılı Çalışmaları (İlk Sezon)", 33. *Kazı Sonuçları Toplantısı*, 33/1, 2011, 39-53.
- Keskin et al. 2021 L. Keskin, S. Sulan, E. Tunç, "Hadrianoupolis Kazıları ve Kentteki Bilimsel Çalışmalar", *Paphlagonia Hadrianopolis'i (2010- 2014 Sezonları)*, eds. V. Keleş, E. Çelikbaş, A. Yılmaz, 2021, 9-11.
- Kılavuz – Çelikbaş 2013 B. Kılavuz, E. Çelikbaş, "Paphlagonia Hadrianoupolis / Paphlagonian Hadrianoupolis", *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi - Journal of History Culture and Art Research 2/3*, 2013, 159-214.
- Koçak-Yaldır 2002 A. Koçak Yaldır, *İçel Müzesindeki Erken Bizans Dönemi Seramik Buluntular*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin, 2002.
- Korkut 2007 T. Korkut, "Spatantike und Frühbyzantinische Keramik aus Patara", *Çanak: Late Antique and Medieval Pottery and Tiles in Mediterranean Archaeological Contexts, Byzas 7*, 2007, 147-168.
- Kozal 2001 E. Kozal, "Studies in Roman Ilion: The Lower City. Stratified Domestic Assemblages", *Studia Troica*, Band 11, 2001, 309-342.
- Lafli – Kan-Şahin 2015 E. Lafli, G. Kan Şahin, "Middle Byzantine Ceramics from Southwest Paphlagonia", *Anatolia Antiqua XXIII*, 2015, 63-149.
- Lüdorf 2006 G. Lüdorf, *Römische und Frühbyzantinische Gebrauchskeramik im Westlichen Kleinasien: Typologie und Chronologie, Internationale Archäologie*, 96, Rahden/Westf, 2006.
- Monfort – Millet 2005 C. C. Monfort, P. B. Millet, "Late Roman Amphora in the City of Barcino (Barcelona)", *LRCW 1, Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphorae in the Mediterranean: Archaeology and Archaeometry*, eds. J. M^a. Gurt i Esparraguera, J. Buxeda i Garrigós, M. A. Cau Ontiveros, 2005, 165-178.
- Namal 2022 R. Namal, *Roma ve Geç Antik Çağ'da Paphlagonia Hadrianopolis'i*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi, Karabük, 2022.

- Oyarçin 2019 K. Oyarçin, "Sikke Buluntuları Işığında Hadrianoupolis Kilise C Yapısı", *Uluslararası Geçmişten Günümüze Karabük ve Çevresinde Dini, İlmi ve Kültürel Hayat Sempozyumu Bildirileri Kitabı*, eds. A. Işık, T. Aydeniz, İ. H. İmamoğlu, 2019, 442-451.
- Oyarçin – Çelikbaş 2023 K. Oyarçin, E. Çelikbaş, "A Byzantine Lead Seal from Paphlagonian Hadrianopolis", *Art-Sanat* 20, 2023, 469-484.
- Patilli 2007 T. Patilli, "La Ceramica Comune Di Ferento (Viterbo)", *LRCW 2: Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphora in the Mediterranean, vol. I, BAR International Series 1662/I*, eds. M. Bonifay, J.C. Trégli, 2007, 399-410.
- Rautman 1995 M. L. Rautman, "Two Late Roman Wells at Sardis", *American Schools of Oriental Research, Annual*, 53, 1995, 37-84.
- Rendini 1997 P. Rendini, "Anfora", *Gortina II, Pretorio il Materiale degli Scavi Colini, 1970-1977*, eds. A. Di Vita, A. Martin, 1997, 371-389.
- Reynolds 2019 P. Reynolds, *Butrint 6, Excavations on the Vrina Plain, The Roman and Late Antique Pottery from the Vrina Plain Excavations, Butrint Archaeological Monographs*, Oxford, 2019.
- Riley 1979 J. A. Riley, "Excavations at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice), The Coarse Pottery", vol. II, *Supplements to Libya Antiqua*, V. II, ed. J.A. Lloyd, Tripoli, 1979, 91-466.
- Robinson 1959 H. S. Robinson, *Pottery of the Roman Period: Chronology, The Athenian Agora*, vol. 5, New Jersey, 1959.
- Rotroff 1997 S. I. Rotroff, *Hellenistic Pottery, Athenian and Imported Wheelmade Table Ware and Related Material, The Athenian Agora*, vol. 29, New Jersey, 1997.
- Rotroff 2006 S. I. Rotroff, *Hellenistic Pottery: The Plain Wares, The Athenian Agora*, vol. 33, 2006.
- Sezgin 2010 K. Sezgin, *Assos Kuzey Stoasının İnşası ve Kullanım Evreleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale, 2010.
- Slane 1990 K. W. Slane, "The Sanctuary of Demeter and Kore: The Roman Pottery and Lamps", *Corinth*, vol. XVIII, Part II, New Jersey, 1990.
- Slane 2014 K. W. Slane, "Cooking Pots: Scales of Distribution and Modes of Production in the Roman East", *REI CRETARLÆ ROMANÆ FAVORVM ACTA* 43, 2014, 91-97.
- Soslu 2015 A. Soslu, *Alabanda Payandalı Sarnıç Hellenistik ve Roma Dönemi Seramikleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın, 2015.
- Swam 2007 V. G. Swam, "Dichin (Bulgaria): The Fifth and Sixth-century Destruction Deposits, and Their Implications for Ceramic Chronology", *LRCW 2: Late Roman Coarse Wares, Cooking Wares and Amphora in the Mediterranean, vol. I, BAR International Series 1662/I*, eds. M. Bonifay, J.C. Trégli, 2007, 835-844.
- Tekocak 2006 M. Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2006.
- Vapur 2011 Ö. Vapur, "Menderes Magnesiası Theatron Kazısı Seramik Buluntuları", *Anatolia* 37, 2011, 143-193.

- Verim 2019 E. Verim, “Paphlagonia’da bir Piskoposluk Merkezi: Hadrianopolis Antik Kenti”, *Uluslararası Geçmişten Günümüze Karabük ve Çevresinde Dini, İlmî ve Kültürel Hayat Sempozyumu*, 2019, 276-289.
- Verim 2022 E. Verim, “Hadrianopolis Antik Kent’inden Bir Grup Erken Bizans Dönemi Sütun Başlığı/A Group of Early Byzantine Column Capitals From the Hadrianopolis Ancient City”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 55, 2022, 183-200.
- Wiech 2017 A. Wiech, “Searching for the Kitchen in the Early Roman Phase of the ‘Hellenistic’ House at Nea Paphos (Cyprus)”, *Études et Travaux* XXX, 2017, 439-457.
- Wintermeyer et. al. 2004 U. Wintermeyer, H. Bumke, G. Jöhrens, *Die Hellenistische und rühkaiserzeitliche Gebrauchskeramik: Auf Grundlage der Stratifizierten Fundkeramik aus dem Bereich der Heiligen Strasse*, Mainz am Rhein, 2004.

KATALOG

No:	1	fig. 5
Kod ve Buluntu Alanı:	AHG-348 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-5 TBK-1	
Ölçüler:	y.: 4,9 cm a. ç.: 11,2 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/8 red - 2,5 YR 2,5/1 reddish black	
Tanım:	Khytra ağız ve gövde parçası. Az gözenekli, kalsit ve taşçık katkılı. Dışa dönük profilendirilmiş yükselen ağızlı, ağızdan gövdeye keskin geçişli, gövdenin dış yüzeyi yivlendirilmiş.	
Tarih:	MS 1.-3. yüzyıl.	

No:	2	fig. 5
Kod ve Buluntu Alanı:	AJN-62 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 4,4 cm, a. ç.: 10 cm	
Hamur:	2,5 YR 4/6 red - 2,5 YR 2,5/1 reddish black	
Tanım:	Khytra ağız ve gövde parçası. Gözenekli, kalsit ve taşçık katkılı, dışa dönük ağızlı, ağızdan boyuna yumuşak geçişli, kısa boyunlu ve dışa açılan gövde geçişine sahiptir. İç ve dış yüzeyinde çark izleri belirgin.	
Tarih:	MS 1.-3. yüzyıl.	

No:	3	fig. 5
Kod ve Buluntu Alanı:	AJL-47/Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-1	
Ölçüler:	y.: 3,7 cm, a. ç.: 13,4 cm	
Hamur:	2,5 YR 4/6 red	
Tanım:	Khytra ağız ve gövde parçası. Taşçık ve saman katkılı, dışa dönük profilendirilmiş ağız kenarlı, ağızdan gövdeye keskin geçişli, iç ve dış yüzeyinde çark izleri belirgin.	
Tarih:	MS 1.-3. yüzyıl.	

No:	4	fig. 5
Kod ve Buluntu Alanı:	AHM-46 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	E-5 TBK-3	
Ölçüler:	y.: 4,1 cm, a. ç.: 16,4 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/8 red	
Tanım:	Khytra ağız ve gövde parçası. Gözenekli, kalsit ve saman katkılı, dışa dönük yükseltilmiş ağızlı, ağızdan gövdeye keskin geçişli, dış yüzünde üç adet sığ yatay yiv.	
Tarih:	MS 1.-4. yüzyıl.	

No:	5	fig. 5
Kod ve Buluntu Alanı:	AJN-5 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 4,5 cm, a. ç.: 16 cm	
Hamur:	7,5 YR 5/4 brown - 5 YR 5/8 yellowish red	
Tanım:	Khytra ağız ve gövde parçası. Mika, kalsit ve taşçık katkılı, dışa dönük yüksek ağız kenarlı, ağızdan gövdeye keskin geçişli, şişkin gövdeli, gövdenin dış yüzünde üç adet plastik bant.	
Tarih:	MS 1.-3. yüzyıl.	

No:	6	fig. 6
Kod ve Buluntu Alanı:	AJO-48 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-3	
Ölçüler:	y.: 3,6 cm, a. ç.: 14 cm	
Hamur:	7,5 YR 3/2 dark brown. yüzey: gley1 2,5/ N	
Tanım:	Khytra ağız ve gövde parçası. Kaba hamurlu, taş ve kalsit katkılı, dışa dönük hafif yükseltilmiş ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, ağızdan gövdeye yumuşak geçişli, iç ve yüz yüzeyinde çark izleri belirgin.	
Tarih:	MS 3.-4. yüzyıl.	

No:	7	fig. 6
Kod ve Buluntu Alanı:	AJN-64 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 1,8 cm, a. ç.: 13,2 cm	
Hamur:	2,5 YR 4/8 red - 7,5 YR 4/2 brown	
Tanım:	Khytra ağız parçası. Kalsit, taş ve saman katkılı, dışa dönük profillendirilmiş geniş ve yüksek ağız kenarlı, ağızdan gövdeye keskin geçişli, iç kısmında kapak oturma yeri belirgin.	
Tarih:	MS 3.-6. yüzyıl.	

No:	8	fig. 6
Kod ve Buluntu Alanı:	AHM-55 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	E-5 TBK-3	
Ölçüler:	y.: 4 cm, a. ç.: 18,9 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/8 red, yüzey: 2,5 YR 3/2 dusky red	
Tanım:	Khytra ağız ve gövde parçası. Kalsit ve saman katkılı, dışa dönük ağız kenarlı, ağız iç kısmında kapak oturma yeri bulunmakta, ağızdan gövdeye keskin geçişli, gövdenin dış yüzü yatay olarak yivlendirilmiş.	
Tarih:	MS 3.-6. yüzyıl.	

No:	9	fig. 6
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-228 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	C-3 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 13 cm, a. ç.: 13 cm	
Hamur:	2,5 YR 4/6 red	
Tanım:	Khytra ağız, gövde ve kulp parçası. Kalsit, taşçık ve saman katkılı kaba hamurlu, dışa dönük yüksek ağızlı, içe profillendirilmiş dudaklı, şişkin gövdeli, ağız altından çıkış yapan dikey şerit kulplu.	
Tarih:	MS 5. yüzyıl.	

No:	10	fig. 7, 13
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-104 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	C-3 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 18,9 cm, a. ç.: 15,9 cm, k. ç.: 8,2 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/8 red	
Tanım:	Lekane ağız, gövde ve kaide parçası. Kalsitli ve saman katkılı, hafif sarkık geniş ağız kenarlı, şişkin gövdeli, halka kaideli, kısa dikey şerit kulplu.	
Tarih:	MS 2.-3. yüzyıl.	

No:	11	fig. 7, 14
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-314 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	D-4 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 3,7 cm, a. ç.: 28 cm	
Hamur:	7,5 YR 3/1 dark brown	
Tanım:	Lekane ağız ve gövde parçası. Gözenekli, kalsit ve taşçık katkılı. Dışa sarkık kalınlaştırılmış ağızlı, ağız üzerinde pişirme öncesi yapışmış kazıma bezeme, ağız altından genişleyen şişkin gövdeli.	
Tarih:	MS 1.-2. yüzyıl.	

No:	12	fig. 7
Kod ve Buluntu Alanı:	AJN-2 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 5,4 cm, a. ç.: 37,6 cm	
Hamur:	5 YR 5/6 yellowish red	
Tanım:	Lekane ağız ve gövde parçası. Kalsit, taşçık ve mika katkılı, dışa dönük profillendirilmiş geniş, düz ağız kenarlı, düz ağız kenarı üzerinde pişirme öncesi uygulanmış dalga motifi, düz gövdeli, iç ve dış yüzeyinde çark izleri belirgin.	
Tarih:	MS 3.-6. yüzyıl.	

No:	13	fig. 7
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-103 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	C-3 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 3,4 cm, a. ç.: 21 cm	
Hamur:	5 YR 7/8 reddish yellow	
Tanım:	Lekane ağız ve gövde parçası. Kalsitli ve taşçık katkılı. İç ve dışa profillendirilmiş geniş ağız kenarlı, düz gövdeli, iç yüzeyinde çark izleri belirgin.	
Tarih:	MS 6. yüzyılın ikinci yarısı - MS 7. yüzyılın başı.	

No:	14	fig. 7, 15
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-230 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	C-3 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 5,3 cm, a. ç.: 10,8 cm, k. ç.: 1,6 cm	
Hamur:	2,5 YR 4/6 red- 2,5 YR 3/2 dusky red	
Tanım:	Kâse ağız, gövde ve dip parçası. Kalsit, saman ve taşçık katkılı, basit ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, hafif şişkin gövdeli, gövdeden dibe yumuşak geçişli, düz dipli.	
Tarih:	MS 6. yüzyılın ikinci yarısı - MS 7. yüzyılın başı.	

No:	15	fig. 7, 16
Kod ve Buluntu Alanı:	AHK-25 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	D-4 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 3,7 cm, a. ç.: 6 cm	
Hamur:	7,5 YR 5/6 strong brown	
Tanım:	Testi / Sürahi ağız ve boyun parçası. Kalsit ve taşçık katkılı. Basit ağızlı, düz boyunlu, boyun üzerinde pişirme öncesinde üstte iki altta üç yiv sınırlandırılmış dalga motifî.	
Tarih:	MS 5.-7. yüzyıl.	

No:	16	fig. 7
Kod ve Buluntu Alanı:	AJN-91 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	D-4 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 6,8 cm, a. ç.: 9,2 cm	
Hamur:	kesit: 2,5 YR 5/8 red, yüzey: 7,5 YR 3/2 dark brown	
Tanım:	Testi / Sürahi ağız ve boyun parçası. Kaba hamurlu, taş, mika ve kalsit katkılı, ince cidarlı, yonca ağızlı, ağızdan boyuna yumuşak geçişli, iç yüzeyinde çark izleri belirgin.	
Tarih:	MS 5.-7. yüzyıl.	

No:	17	fig. 7
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-453 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	E-5 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 3,7 cm, a. ç.: 10,6 cm	
Hamur:	Gley1 2,5/N black, yüzey: 7,5 YR 4/3 brown	
Tanım:	Testi / Sürahi ağız parçası. Kalsit ve taşçık katkılı, hafif dışa dönük yüksek ağızlı, dış yüzü keskin açı ile profillendirilmiş, iç yüzeyinde kapak oturma yeri belirgin.	
Tarih:	MS 5.-7. yüzyıl.	

No:	18	fig. 8, 17
Kod ve Buluntu Alanı:	AJN-4 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 2,7 cm, a. ç.: 9,8 cm	
Hamur:	Gley 1 3/N very dark grey	
Tanım:	Testi / Sürahi ağız ve kulp parçası. Gözenekli kalsit ve taşçık katkılı, kalınlaştırılmış ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, dış yüzü keskin profillendirilmiş boyunlu, dudak altından çıkış yapan dikey şerit kulp, kulp üzerinde kazıma tekniği ile yapılan dikey yivler, iç yüzeyinde çark izi belirgin, üretim hatasına bağlı olarak cüruflaşmış.	
Tarih:	MS 5.-7. yüzyıl.	

No:	19	fig. 8
Kod ve Buluntu Alanı:	AJN-3 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 4 cm, a. ç.: 7,4 cm	
Hamur:	2.5 YR 5/8 red - 7.5 YR 5/4 brown	
Tanım:	Tanım: Testi / Sürahi ağız ve kulp parçası. Kalsit, mika ve saman katkılı, içe dönük ağızlı, içe eğimli düz profilli dudaklı, ağız altından çıkış yapan geniş dikey şerit kulp, kulp üzerinde üç adet dikey sığ yiv yer almakta, ağzın iç kısmı içbükey profillendirilmiş.	
Tarih:	MS 5.-7. yüzyıl.	

No:	20	fig. 8
Kod ve Buluntu Alanı:	AJN-89 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-3	
Ölçüler:	y: 4,3 cm, a. ç.: 12,8 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/8 red - 7,5 YR 4/2 brown	
Tanım:	Testi / Sürahi ağız parçası. Kalsit, taşçık ve saman katkılı, dışa kalınlaştırılmış ağızlı, iç yüzeyinde çark izleri belirgin.	
Tarih:	MS 5.-7. yüzyıl.	

No:	21	fig. 8
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-452 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	E-5 TBK-2	
Ölçüler:	y: 3,5 cm, a. ç.: 15,4 cm	
Hamur:	5Y 5/1 grey - 7,5 YR 4/6 strong brown	
Tanım:	Testi / Sürahi ağız ve boyun parçası. Kalsit, mika, taşçık katkılı, dışa dönük ağızlı, geniş boyunlu.	
Tarih:	MS 5.-7. yüzyıl.	

No:	22	fig. 8
Kod ve Buluntu Alanı:	AHG-259 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	D-4 TBK-1	
Ölçüler:	y: 3 cm, a. ç.: 7,2 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/8 red	
Tanım:	Testi / Sürahi ağız parçası. taşçık-kalsit ve mika kalıntılı, dışa profillendirilmiş ve kalınlaştırılmış ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı, dar boyunlu.	
Tarih:	MS 5.-7. yüzyıl.	

No:	23	fig. 9
Kod ve Buluntu Alanı:	AHM-44 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	E-5 TBK-3	
Ölçüler:	y: 4,6 cm, a. ç.: 11,8 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/6 red	
Tanım:	Amphora ağız parçası. Kalsit katkılı, dışa dönük ağızlı, yuvarlatılmış dudaklı.	
Tarih:	MS 3.-6. yüzyıl.	

No:	24	fig. 9
Kod ve Buluntu Alanı:	AJL-17 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-1	
Ölçüler:	y: 2,8 cm, a. ç.: 6 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/8 red	
Tanım:	Amphora ağız parçası. Kalsit, taşçık ve saman katkılı, dışa kalınlaştırılmış ağızlı.	
Tarih:	MS 1.-4. yüzyıl.	

No:	25	fig. 9
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-231 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	C-3 TBK-2	
Ölçüler:	y: 10,1 cm, a. ç.: 17 cm	
Hamur:	2,5 YR 4/8 red	
Tanım:	Amphora ağız kulp ve boyun parçası. Kalsit, mika ve taşçık katkılı, dışa dönük geniş ağız kenarlı, boyundan çıkış yapan dikey şerit kulp, iç yüzeyinde çark izleri belirgin.	
Tarih:	MS 2.-4. yüzyıl.	

No:	26	fig. 9
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-229 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	C-3 TBK-2	
Ölçüler:	y: 4,9 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/6 red	
Tanım:	Amphora dip parçası. Kalsit, mika ve taşçık katkılı. İçi dolu sivri dip.	
Tarih:	MS 4.-5. yüzyıl.	

No:	27	fig. 9
Kod ve Buluntu Alanı:	AHK-61 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	E-4 TBK-2	
Ölçüler:	y: 5,6 cm, a. ç.: 27 cm	
Hamur:	Gley 1 4/ 10 Y dark greenish gray - 5 YR 5/8 yellowish red	
Tanım:	Pithos ağız ve boyun parçası. Gözenekli, az miktarda mika, kalsit ve taşçık katkılı, dışa profillendirilmiş geniş ve düz ağız kenarlı, boynun alt kısmında birbirine paralel iki adet sığ yatay yiv.	
Tarih:	-	

No:	28	fig. 9
Kod ve Buluntu Alanı:	AHM-77 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	E-4 TBK-3	
Ölçüler:	y: 3,3 cm, a. ç.: 22,6 cm	
Hamur:	5 YR 5/8 yellowish red - Gley 1 4/10Y dark greenish grey	
Tanım:	Pithos ağız ve boyun parçası. Gözenekli, kalsit katkılı, kalın geniş ağız kenarlı, konik daralan gövdeli.	
Tarih:	-	

No:	29	fig. 9
Kod ve Buluntu Alanı:	AHM-77 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-1	
Ölçüler:	y: 4,2 cm, a. ç.: 26,2 cm	
Hamur:	5 YR 5/6 yellowish red - 10 YR 5/3 brown	
Tanım:	Pithos ağız ve boyun parçası. Taşçık, kalsit ve saman katkılı, kalın cidarlı, hafif içe eğimli keskin profillendirilmiş geniş ağız kenarlı, dışa doğru genişleyen kısa boyunlu boyundan omuza geçiş belirgin.	
Tarih:	-	

No:	30	fig. 9
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-1 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	C-3 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 2,9 cm, a. ç.: 16,8 cm	
Hamur:	5 YR 7/6 reddish yellow	
Tanım:	Kapak ağız parçası. Mika ve taşçık katkılı, köşeli basit ağızlı, tutamağa doğru hafif şişkin daralan gövdeli.	
Tarih:	MS 1.-3. yüzyıl.	

No:	31	fig. 9, 18
Kod ve Buluntu Alanı:	AHM-73 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	E-4 TBK-3	
Ölçüler:	y.: 2,1 cm, a. ç.: 12,8 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/8 red - 5YR 4/4 weak red - Gley 1 3/N very dark grey	
Tanım:	Kapak ağız ve gövde parçası. Gözenekli, kalsit ve taşçık katkılı, yüksek dudaklı, tutamağa geçişte konik profilli hafif eğimli gövde, gövde üst yüzeyinde yatay yivlerle sınırlandırılmış kalın verev kazıma çizgiler.	
Tarih:	Geç Roma - Erken Bizans Dönemi.	

No:	32	fig. 10
Kod ve Buluntu Alanı:	AHK-4 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	C-3 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 4,3 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/8 red, yüzey: 10 YR 5/1 reddish gray	
Tanım:	Testi / Şişe dip ve gövde parçası. Az miktarda kalsit ve taşçık katkılı, dipten gövdeye keskin geçişli, hafif konik yükselen gövdeli, iç yüzünde çark izleri belirgin, üretime bağlı olarak oturma düzlemi bozuktur. İç yüzünde olasılıkla geçirgenliği engellemek amacı ile siyah bir tabaka bulunmaktadır.	
Tarih:	MS 5.-6. yüzyıl.	

No:	33	fig. 10
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-422 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	D-5 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 5,6 cm, k. ç.: 7,2 cm	
Hamur:	5YR 6/6 reddish yellow	
Tanım:	Testi dip ve gövde parçası. Mika ve taşçık katkılı, kalın cidarlı, düz dipli, dipten gövdeye keskin geçişli.	
Tarih:	MS 5.-6. yüzyıl.	

No:	34	fig. 10
Kod ve Buluntu Alanı:	AJN-63 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-2	
Ölçüler:	y.: 3,4 cm, k. ç.: 8,6 cm	
Hamur:	Gley 1 3/N very dark grey - 7,5 YR 5/4 brown	
Tanım:	Testi dip ve gövde parçası. İnce cidarlı, düz dipli, dipten gövdeye keskin geçişli, şişkin yükselen gövdeli, iç yüzeyinde çark izleri belirgin.	
Tarih:	-	

No:	35	fig. 10
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-227 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	C-3 TBK-2	
Ölçüler:	y: 2,8 cm, k. ç: 10,2 cm	
Hamur:	2,5 YR 5/8 red	
Tanım:	Testi dip ve gövde parçası. Mika ve saman katkılı, düz dipli, dipten gövdeye keskin geçişli, iç yüzeyinde çark izleri belirgin.	
Tarih:	-	

No:	36	fig. 10
Kod ve Buluntu Alanı:	AHJ-226 Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	C-3 TBK-2	
Ölçüler:	y: 2 cm, k. ç: 13 cm	
Hamur:	kesit: 2,5 YR 5/8 red - 7,5 YR 5/3 brown, yüzey: 2,5 YR 6/6 light red	
Tanım:	Testi dip ve gövde parçası. Az gözenekli, kalsit ve mika katkılı, düz dipli, dipten gövdeye keskin geçişli, iç yüzünde çark belirgin.	
Tarih:	-	

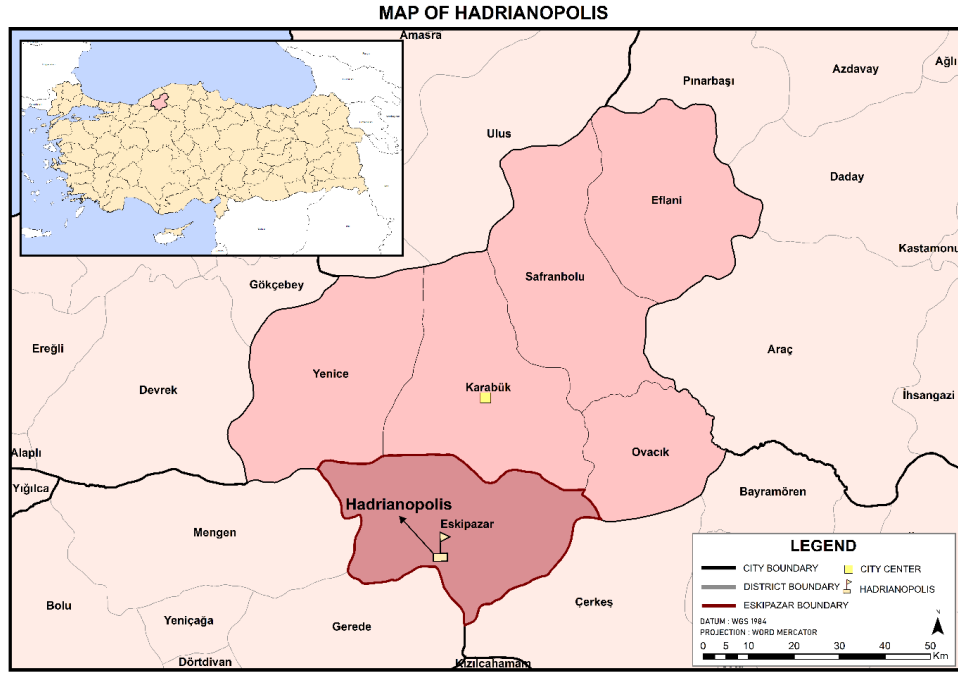
No:	37	fig. 10
Kod ve Buluntu Alanı:	AJN-90 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-4 TBK-3	
Ölçüler:	y: 10,9 cm, k. ç: 20,2 cm	
Hamur:	5 YR 5/8 yellowish red	
Tanım:	Lekane dip ve gövde parçası. Düz dipli, dipten gövdeye keskin geçişli, konik derin gövdeli, iç yüzünde çark izleri belirgin.	
Tarih:	-	

No:	38	fig.11,19
Kod ve Buluntu Alanı:	AJO-54 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	F-5 TBK-3	
Ölçüler:	y: 2,1 cm, k. ç: 13,2 cm	
Hamur:	7,5 YR 6/6 reddish yellow	
Tanım:	Testi kaide parçası. Taşçık ve kalsit katkılı, halka kaideli, kaideden gövdeye keskin geçişli, kaidenin alt kısmında Π ve A harfleri yer almakta.	
Tarih:	-	

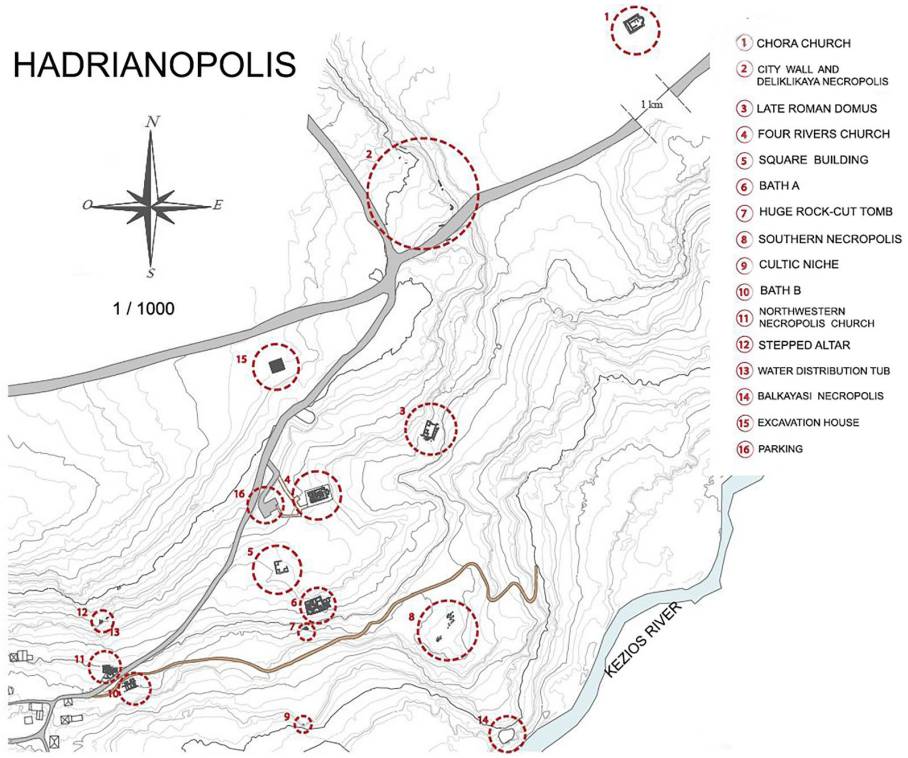
No:	39	fig.11
Kod ve Buluntu Alanı:	AHM-45 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	E-5 TBK-3	
Ölçüler:	y: 5,3 cm	
Hamur:	2.5 YR 6/5 light red	
Tanım:	Testi kulp parçası. Kalsit ve taşçık katkılı, boyun kısmından çıkış yapan dikey şerit kulplu, kulp üzerinde ikinci bir dikey yiv yer almakta.	
Tarih:	-	

No:	40	fig.11, 20
Kod ve Buluntu Alanı:	AHM-43 / Vaftizhane	
Seviye-Tabaka:	E-5 TBK-3	
Ölçüler:	uz.: 4,9 cm, gen: 2,8 cm	
Hamur:	2.5 YR 6/8 light red - 10 YR 5/4 yellowish brown	
Tanım:	Şerit kulp parçası. Kalsit ve taşçık katkılı, kulp üzerinde üst kısmında boya bezeme olarak yarım daire ve iki yanında birer tane verev çizgi, alt kısmında kazıma olarak yapılmış uç kısımlarında nokta bulunan X ve M harfleri yer almakta.	
Tarih:	-	

FIGÜRLER

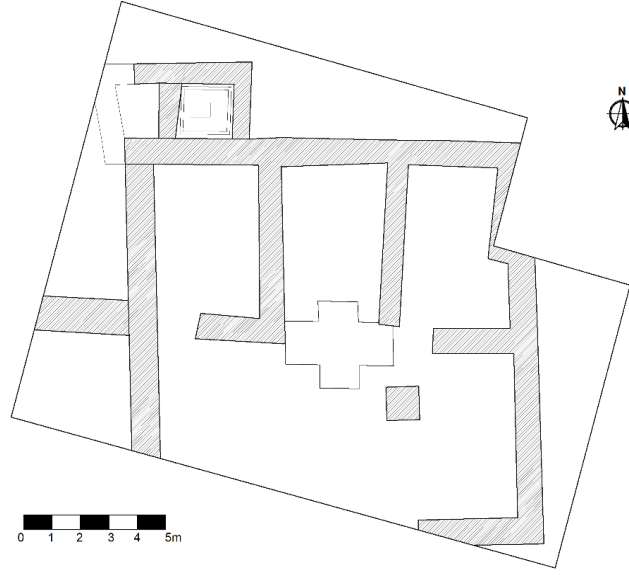

Figür 1: Hadrianopolis'in Günümüzdeki Konumu⁶².

Figür 2: Hadrianopolis Antik Kenti'nde Tespit Edilen Yapıların Konumu.

62 Çalışmada yer alan tüm görseller Hadrianopolis Kazı Arşivi'ne aittir.

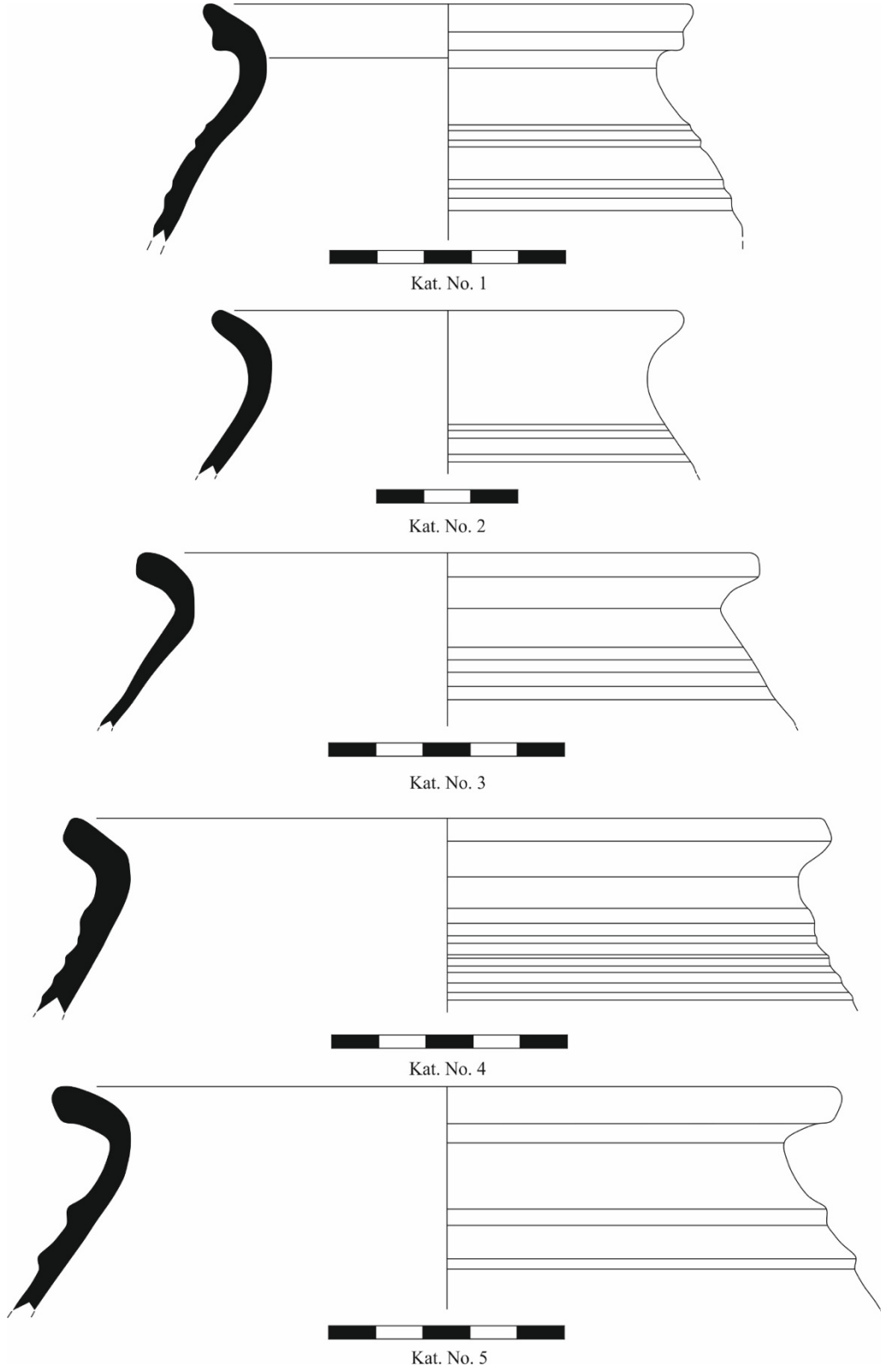
VAFTİZHANE PLANI

ÖLÇEK: 1/100

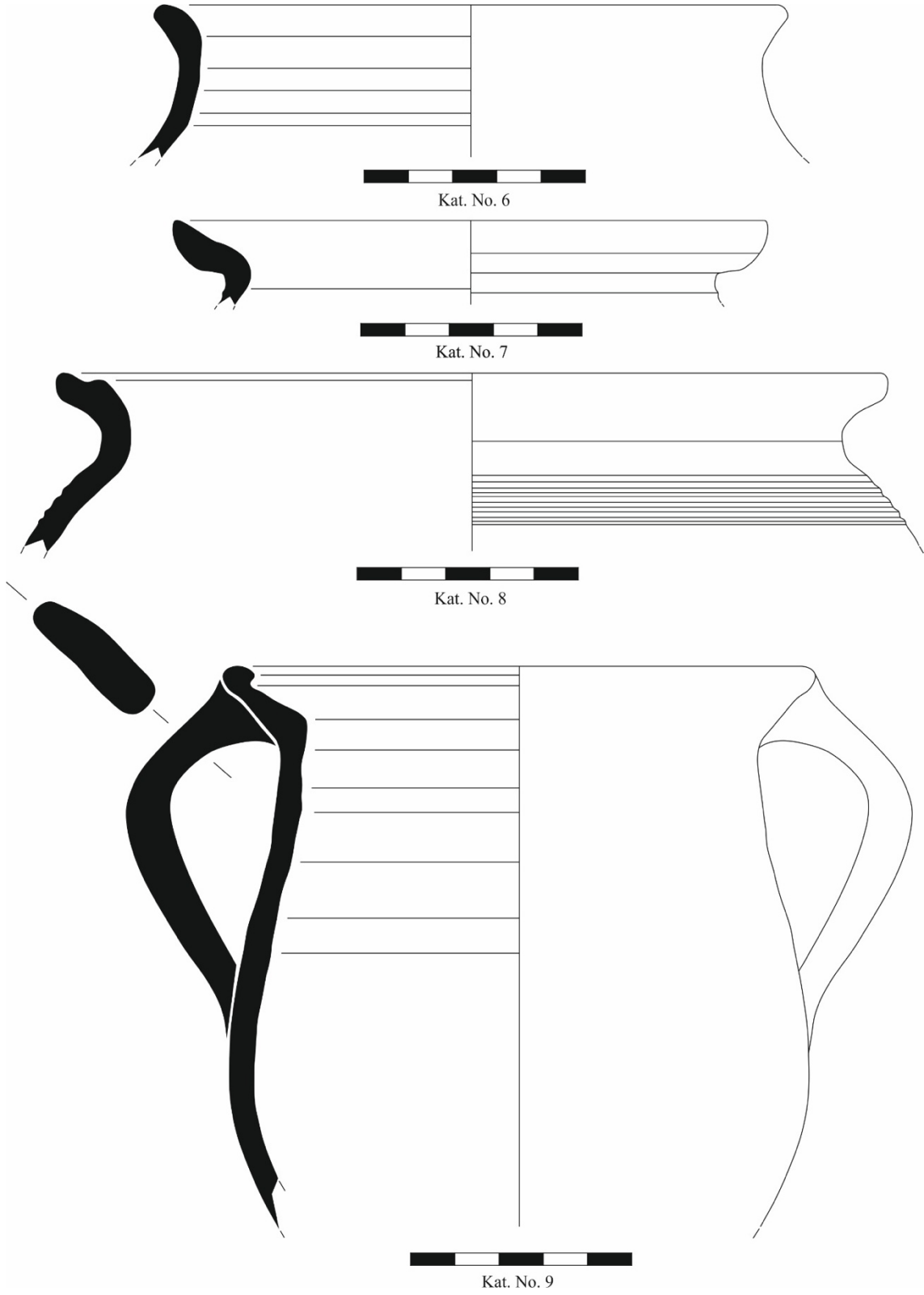
Figür 3: Vaftizhanenin Planı.

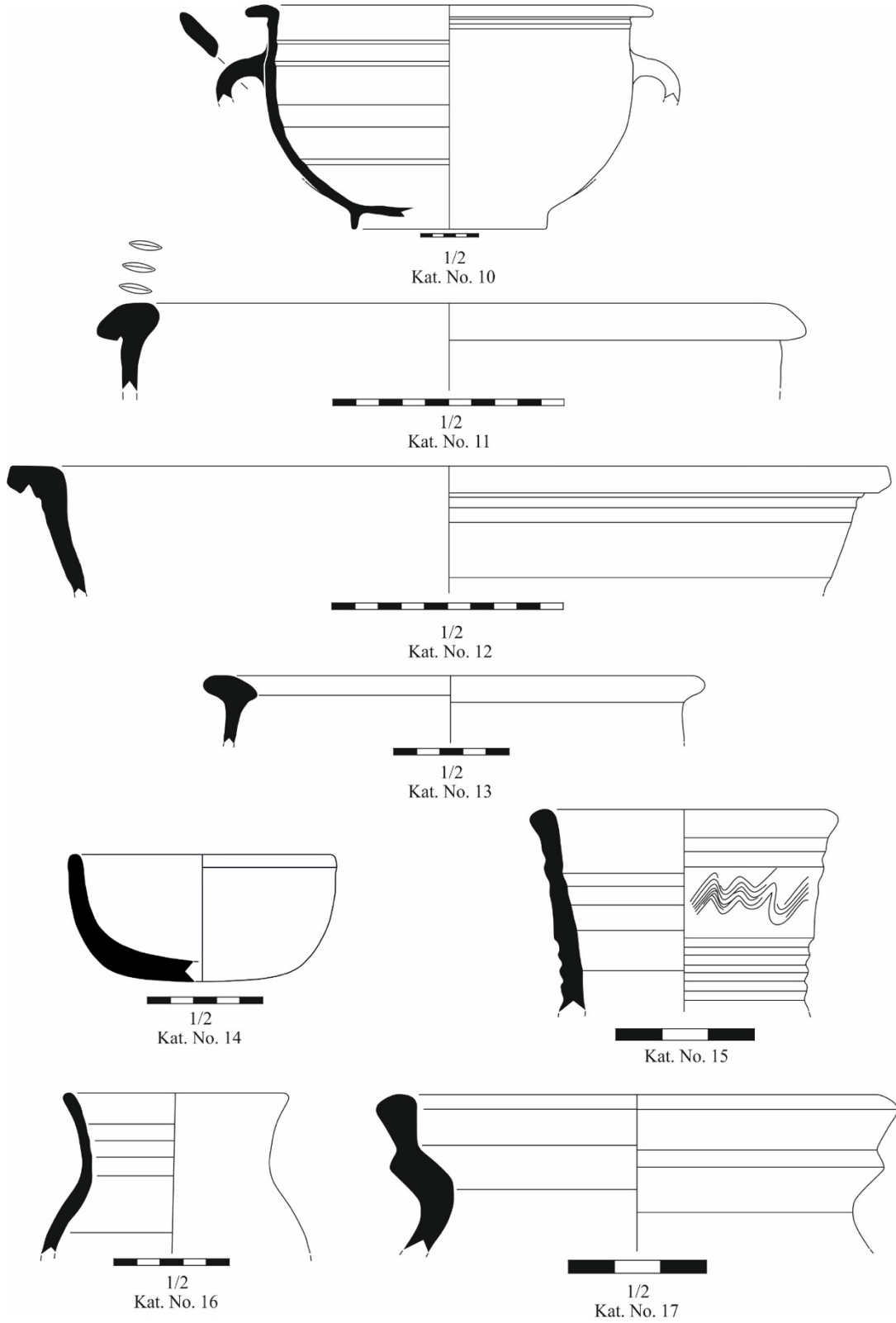
Figür 4: Vaftizhanenin Havadan Görüntüsü.

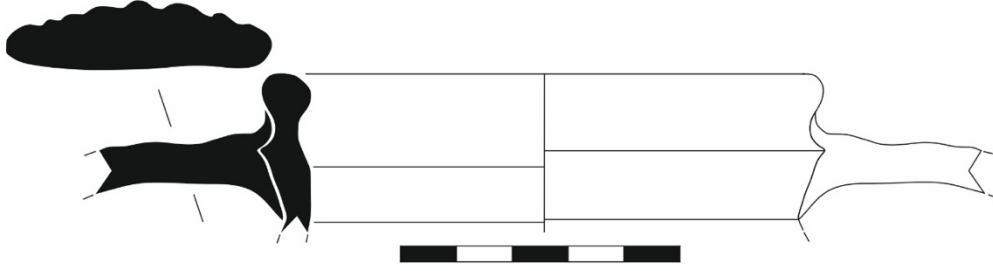
Figür 5: Khytra: kat. no. 1-5.

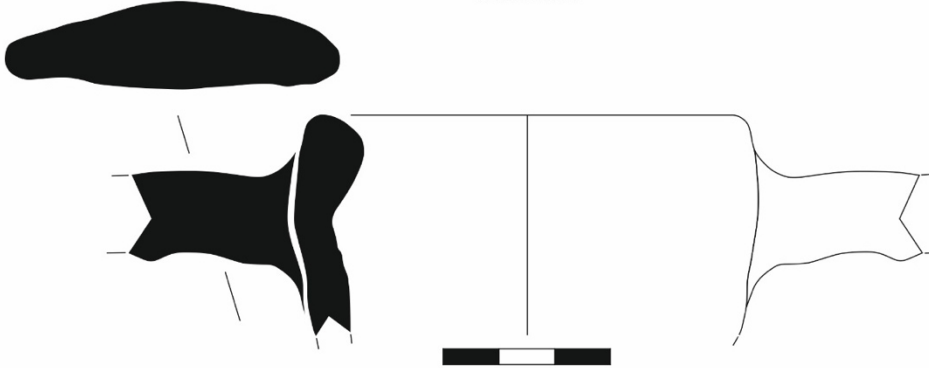
Figür 6: Khytra: kat. no. 6-9.

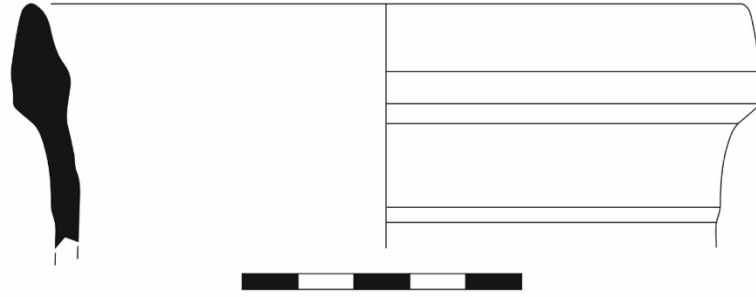
Figür 7: Lekane: kat. no. 10-13; Kâse: kat. no. 14; Testi: kat. no. 15-17.

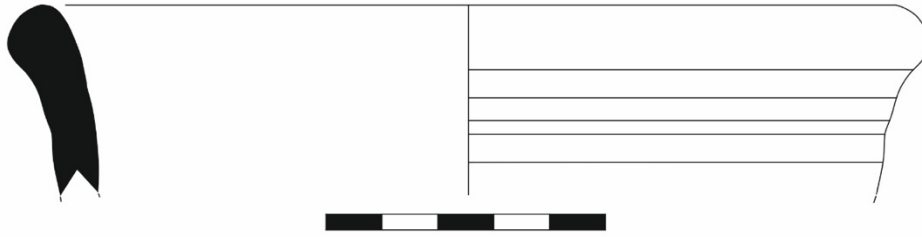
Kat. No. 18

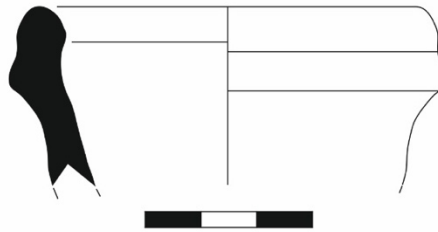
Kat. No. 19

Kat. No. 20

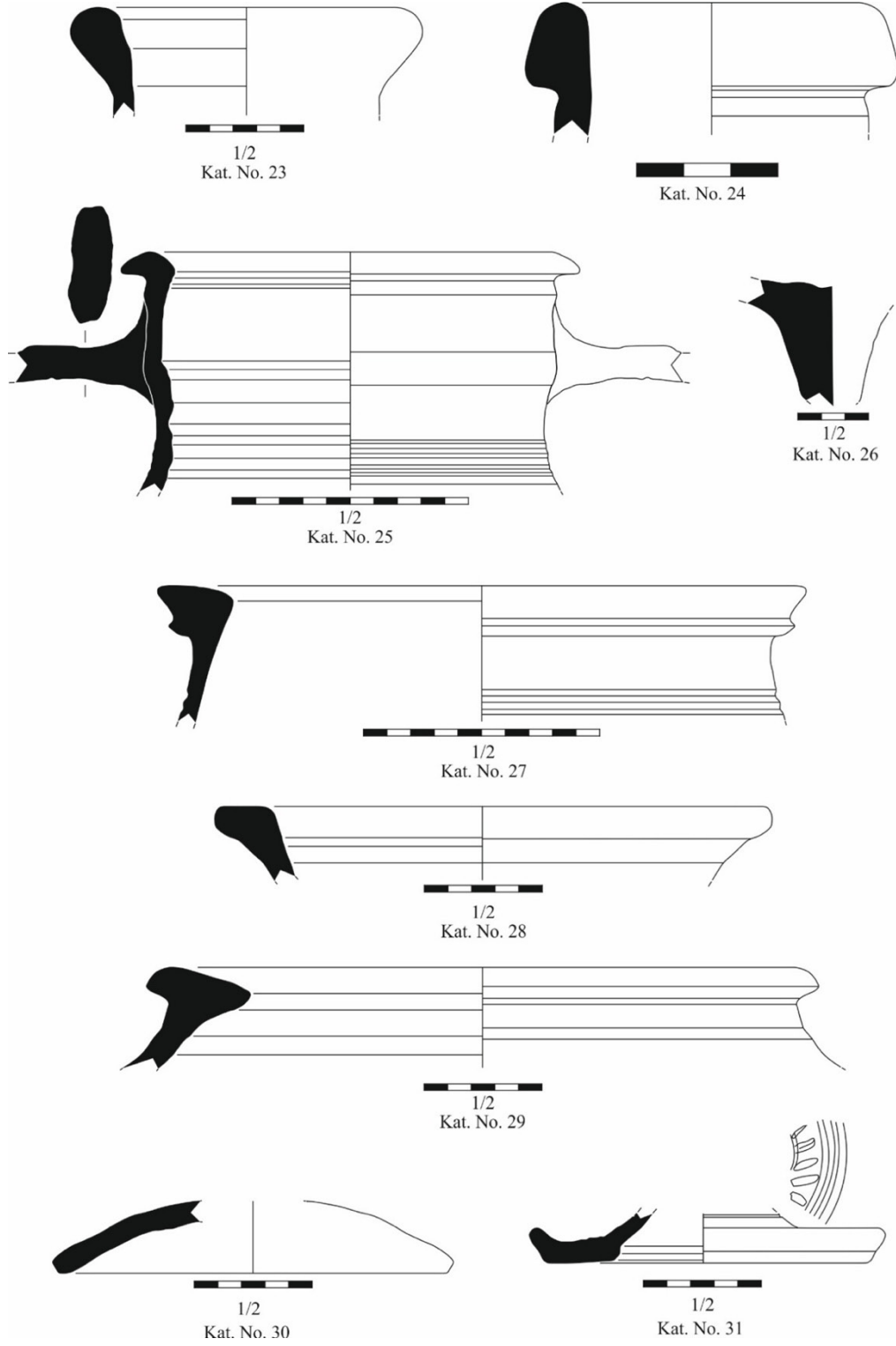

Kat. No. 21

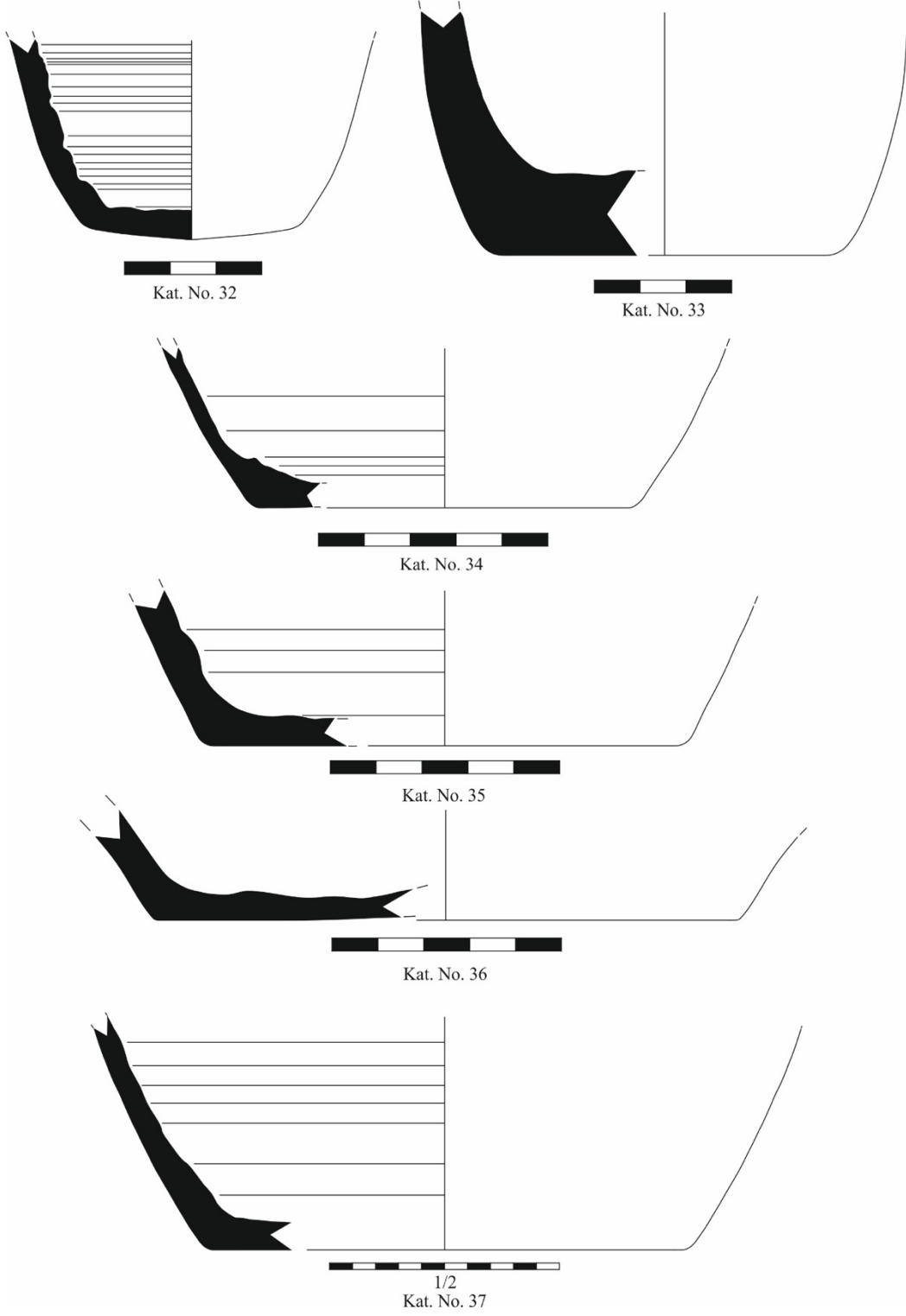

Kat. No. 22

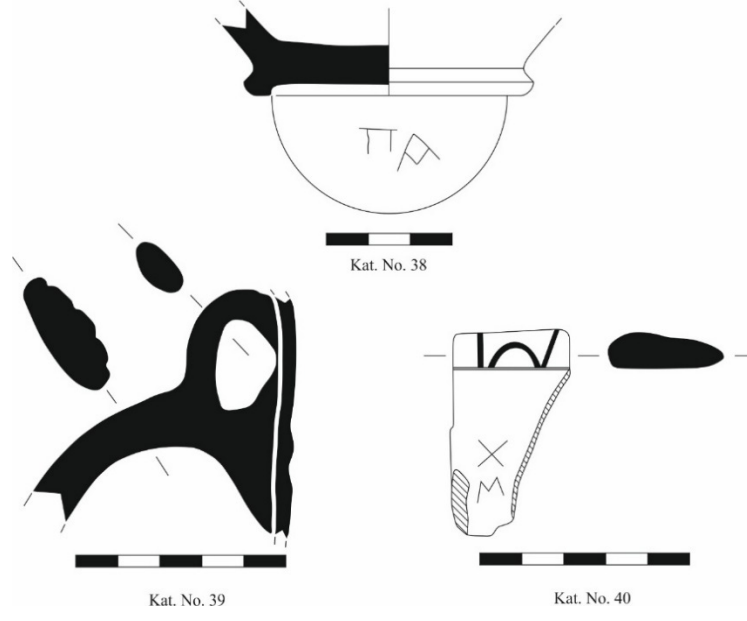
Figür 8: Testi: kat. no. 18-22.

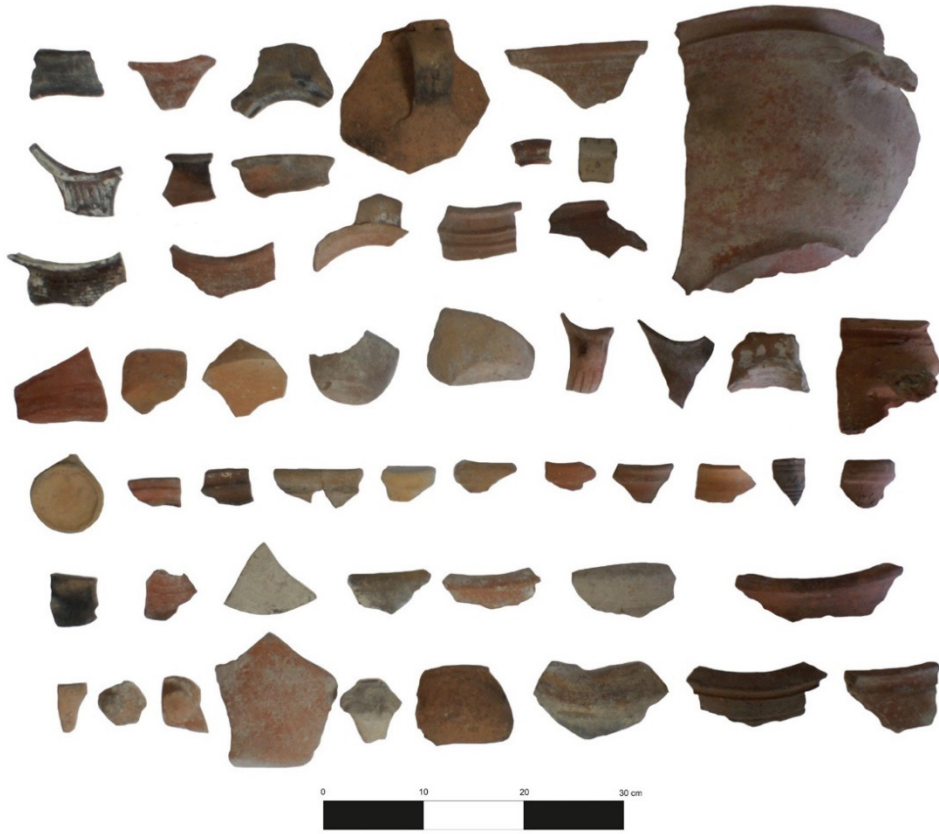
Figür 9: Amphora: kat. no. 23-26; Pithos: kat. no. 27-29; Kapak: kat. no. 30-31.

Figür 10: Dip Parçaları: kat. no. 32-37.

Figür 11: Dip ve Kulp Parçaları: kat. no. 38-40.

Figür 12: Vaftizhane Kaba Seramikleri.

Figür 13: kat. no. 10.

Figür 14: kat. no. 11.

Figür 15: kat. no. 14.

Figür 16: kat. no. 15.

Figür 17: kat. no. 18.

Figür 18: kat. no. 31.

Figür 19: kat. no. 38.

Figür 20: kat. no. 40.

SUMMARY

Hadrianopolis of Paphlagonia is located approximately 3 km west of the Eskipazar District in Karabük Province. Excavations in this ancient city have uncovered the remains of three churches, two baths, a domus, an inner castle, and a baptistery, dating back to the Late Roman to Early Byzantine periods. Geophysical and GPR surveys conducted in 2013 provided insights that guided the subsequent excavations of the Inner Castle structure (Baptistery) between 2022 and 2023. The square-planned structure contains floor mosaics embellished with religious motifs and figural representations, centred around a cruciform baptismal basin. Additionally, various small finds of religious significance were discovered within the structure. This building was constructed in the 5th century AD and remained in use until the 7th century AD. Significant structural alterations were undertaken following the 7th century, marking the second occupational phase, during which the building was subdivided into three distinct units. The third phase, identified through structural remains and artefacts, continued until the 10th century AD. The architectural features and coins suggest that the structure was utilised from the 5th to the 10th century AD. However, stratigraphy for the ceramic findings could not be established, likely due to later structural changes that disrupted earlier layers.

A substantial quantity of coarse ceramics was uncovered in various locations during excavations at Hadrianopolis. To date, coarse ware remains largely understudied; therefore, a preliminary analysis was initiated to examine the most commonly encountered form groups within the city context. This paper focuses on 40 sherds categorised into form groups as khytrai, lekanai, jugs, amphorae, pithoi, lids, bases, and handles. The majority of these ceramics are red, brown and various shades of red, with a smaller number being grey or black. Most pieces are undecorated and unglazed; however, some exhibit decorative features: cat. no. 11 has a stamped decoration on the rim, cat. no. 15 displays wave decoration on the neck, and cat. no. 31 features incised decoration made before firing on the upper surface of its lid. Additionally, cat. no. 38 bears the letters “TIA” on its bottom, while cat. no. 40 shows incised letters “XM” along with painted decoration.

Most findings identified during excavations at the Hadrianopolis Baptistery were recovered from a layer containing mixed ceramics. Consequently, dating has relied on analogy. Based on the analogy: among khytra examples, cat. nos. 1-5 are dated to the Early Roman Period, Cat. No. 6 is dated to the 3rd century AD - the first quarter of the 4th century, cat. nos. 7-8 span the 3rd to 6th centuries AD, and cat. no. 9 is dated to the 5th century AD. As for lekane examples, cat. nos. 10-11 belong to the Early Roman Period, cat. no. 12 spans the 3rd to 6th centuries AD, and cat. no. 13 is dated to the second half of the 6th century AD - early 7th century AD. The jug group (cat. nos. 15-22) is dated between the 5th and 7th centuries AD. Among amphora examples, cat. no. 23 is dated from the 3rd to the 7th century AD, cat. no. 24 from the 3rd to 4th century AD, cat. no. 25 from the 2nd to 4th century AD, and cat. no. 26 from the 4th to the 5th century AD. The pithos examples (cat. nos. 27-29) are believed to date back to the Late Roman/Early Byzantine period, while cat. no. 30 likely belongs to the Early Roman Period and cat. no. 31 to the Late Roman Period. In the absence of closely comparable parallels for the bottom and handle pieces, a preliminary attribution to the Late Roman Period is proposed based on their find spots. Overall, the findings reflect a broad chronological range from the Early Roman to the Early Byzantine periods, based on its coarse fabric and utilitarian character. Limited similar examples suggest that this ceramic group may have a restricted distribution area and could have been produced locally. Future clay analysis studies will enable this view to be clarified.